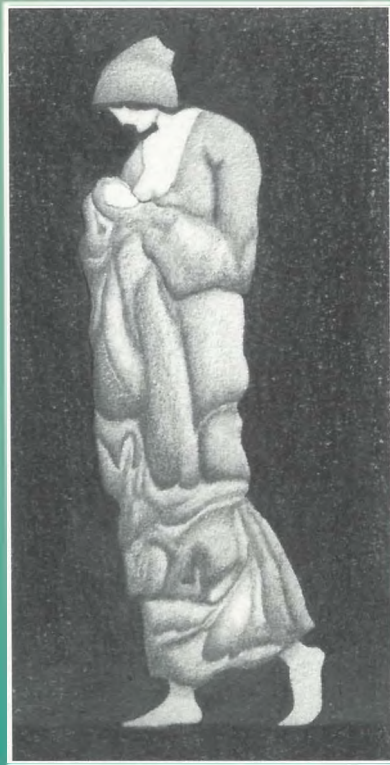




ΕΝΤΥΠΟ ΚΛΕΙΣΤΟ, Αρ. Άδειας Κ.Δ.Α. 962/95
Αρ. Πατρά 2 - 115 21 Αθήνα, Τηλ.: 64.65.691 (fax)

ΕΛΕΥΘΡ

ΤΡΙΜΗΝΙΑΙΟ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟ ΚΑΙ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ
ΕΠΙΣΗΜΟ ΟΡΓΑΝΟ ΤΩΝ ΜΑΙΩΝ - ΜΑΙΕΥΤΩΝ ΕΛΛΑΔΑΣ



Β' ΠΕΡΙΟΔΟΣ • ΤΟΜΟΣ 3ος • ΤΕΥΧΟΣ 2ο
ΑΠΡΙΛΙΟΣ - ΜΑΪΟΣ - ΙΟΥΝΙΟΣ 1998

Pampers

Premiums EXTRA

Απαλά σαν
την αγκαλιά σας



SOFT SYSTEM



Απαλότητα μέσα κι έξω με το Soft System

Στην αγκαλιά σας το μωράκι σας είναι ήρεμο και χαρούμενο. Όπως κάθε φορά που νοιώθει γύρω του την απαλότητα. Γι' αυτό του αρέσουν τα Pampers Premiums, που με το Soft System το αγκαλιάζουν απαλά, μέσα κι έξω.

Εύκολες αλλαγές με τις ταινίες "άνοιξε κλείσε"
Όπως όλα τα Pampers, τα Pampers Premiums έχουν τις ταινίες "άνοιξε κλείσε" για πιο εύκολες αλλαγές και το νέο επαναστατικό κάλυμμα Extra Unisex, που απορροφάει γρήγορα την υγρασία στο εσωτερικό της πάνας και την εμποδίζει να επιστρέψει στο δερματάκι του μωρού σας, ακόμα και κάτω από πίεση.

Τρυφερή προστασία Pampers

Το μωράκι σας λατρεύει την αίσθηση απαλότητας στο δέρμα του. Και τα Pampers Premiums Extra Unisex με Soft System το προστατεύουν απαλά. Όπως η αγκαλιά σας.

Απαλά ελαστικά πλάινα και ταινίες "άνοιξε κλείσε" για γρήγορες και εύκολες αλλαγές



Αδιάβροχο, απαλό, εξωτερικό κάλυμμα με αίσθηση σαν βαμβάκι



Υπέρ-απαλό ελαστικό ζωνάκι γύρω από τη μέση, κοντά στο δερματάκι του μωρού



Pampers Premiums Extra Unisex. Για πιο στεγνά, πιο χαρούμενα μωρά.

ΕΛΕΥΘΡ

ΤΡΙΜΗΝΙΑΙΟ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟ ΚΑΙ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ ΕΠΙΣΗΜΟ ΟΡΓΑΝΟ ΤΩΝ ΜΑΙΩΝ - ΜΑΙΕΥΤΩΝ ΕΛΛΑΔΑΣ

Διευθύνεται από το Δ. Σ. του Συλλόγου Επιστημόνων Μαιών - Μαιευτών Αθηνών
με τη συνεργασία των λοιπών Σ.Ε.Μ.

Ιδιοκτήτης: Σ.Ε.Μ.Α., Αριστείδου Παππά 2 - 115 21 ΑΘΗΝΑ - Τηλ.: 64.65.691 (Fax)

Εκδότης: Α. ΝΙΚΟΛΑΪΔΟΥ, Κεφαλληνίας 47 - 112 57 ΑΘΗΝΑ

Τηλ.: 88.10.848 - Fax: 82.35.371

Υπεύθυνη κατά το νόμο: ΕΛΕΝΗ ΣΑΜΑΡΙΤΑΚΗ, Πρόεδρος Σ.Ε.Μ.Α.

Β' ΠΕΡΙΟΔΟΣ - ΤΟΜΟΣ 3ος, ΤΕΥΧΟΣ 2ο, ΑΠΡΙΛΙΟΣ - ΜΑΪΟΣ - ΙΟΥΝΙΟΣ 1998

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΙ ΣΥΜΒΟΥΛΟΙ

ΠΑΠΑΝΙΚΟΛΑΟΥ ΝΙΚΟΛΑΟΣ: Ομότιμος Καθηγητής Μαιευτικής-Γυναικολογίας Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης.

ΣΟΦΑΤΖΗΣ ΙΩΑΝΝΗΣ: Διευθυντής Τμήματος Νεογνολογίας Μαιευτηρίου «Ελενα Ελευθερίου Βενιζέλου».

ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Δ.Σ. του Σ.Ε.Μ.Α.

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟΙ ΕΦΕΤΕΙΑΚΟΙ ΣΥΛΛΟΓΟΙ
ΤΣΙΤΣΙΛΩΝΗ-ΛΟΥΛΙΑ ΜΑΡΙΑ: R.M., S.C.M., M.T.D., τέως Διδάσκουσα M.M.H.

ΦΩΤΙΟΥ-ΣΟΥΡΜΠΗ ΣΟΦΙΑ: Τέως Προϊσταμένη Τμήματος Μαιευτικής Τ.Ε.Ι. Αθήνας.

ΜΠΑΚΕΑ ΝΙΚΗ: Μαία.

ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΠΟΥΛΟΥ ΒΑΣΙΛΙΚΗ: Μαία.

ΠΑΤΣΟΥΡΑΚΟΥ ΕΥΘΥΜΙΑ: Μαία.

ΤΣΙΛΙΑ ΑΝΑΣΤΑΣΙΑ: Μαία.

ΧΑΤΖΙΔΟΥ ΕΛΕΝΗ: Μαία.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Σελ.

• Ανακοινώσεις του Σ.Ε.Μ.Α.	48
• Ευχαριστήρια επιστολή προς το Σ.Ε.Μ.Α.	49
• Ενέργειες του Σ.Ε.Μ.Α. προς τον Κρατικούς Φορείς	50
• Υπόμνημα του Σ.Ε.Μ.Α. προς τον Υπουργό Υγείας-Πρόνοιας	52
• 7 Απριλίου: Παγκόσμια Ημέρα Υγείας (Εκδηλώσεις)	53
• Μητρικός Θηλασμός - Νέα απ' όλο τον Κόσμο	61
• Στη μνήμη της Ειρήνης Μπενετάτου	64
• Συνάντηση της "Liaison Committee EC Midwives" στην Αθήνα	65
• Μάιος: ο μήνας με τις περισσότερες εορτές	66
• 5η Μαΐου: Παγκόσμια Ημέρα της Μαίας (Εκδηλώσεις)	67
• Ο Ρόλος της Μαίας στη Σεξουαλική Διαπαιδαγώγηση	72
• Λαογραφικό Λεξικό της Ελληνίδας Μαμής	76
• Όταν εκεί επάνω!	80
• Ανοιχτό Ταχυδρομείο - Οδηγίες για συγγραφείς	85
• Ανακοινώσεις	86

ΣΗΜΕΙΩΣΗ: Οι απόψεις των συγγραφέων δεν εκφράζουν απαραίτητα τις απόψεις της Συντακτικής Επιτροπής.

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ ΕΚΔΟΣΗΣ - ΠΑΡΑΓΩΓΗ: «ΑΚΙΔΑ» Α. ΝΙΚΟΛΑΪΔΟΥ, ΕΚΔΟΣΕΙΣ - ΓΡΑΦΙΚΕΣ ΤΕΧΝΕΣ

Κεφαλληνίας 47 - 112 57 ΑΘΗΝΑ - Τηλ.: 88.10.848 - Fax: 82.35.371

ΕΚΤΥΠΩΣΗ: ΔΙΟΝ. ΠΡΙΦΤΗΣ & ΥΙΟΙ Ο.Ε., Σωνιέρου 6 - 104 38 ΑΘΗΝΑ - Τηλ.: 52.32.323

Η ΕΚΔΟΣΗ ΤΟΥ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΥ ΚΑΤΟΡΘΩΘΗΚΕ ΜΕ ΤΗΝ ΕΥΓΕΝΗ ΧΟΡΗΓΙΑ ΤΗΣ
«ΠΡΟΚΤΕΡ ΚΑΙ ΓΚΑΜΠΛ ΕΛΛΑΣ»

Ανακοινώσεις του Σ.Ε.Μ.Α.

5 Μαΐου 1998: Παγκόσμια Ημέρα της Μαίας

Η Διεθνής Συνομοσπονδία Μαιών (I.C.M.), όπως κάθε χρόνο την τελευταία οκταετία, μας υπενθύμισε την 5η του Μάη, που γιορτάζεται η Παγκόσμια Ημέρα της Μαίας, και μας παρότρυνε για εκδηλώσεις σε εθνικό επίπεδο, με τους Συλλόγους μας και τα Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης. Εμείς, με τη σειρά μας, ενημερώσαμε τους Περιφερειακούς Συλλόγους, τις Αθηναϊκές εφημερίδες, τα τηλεοπτικά κανάλια και το ραδιόφωνο με το Δελτίο Τύπου του Συλλόγου μας, το οποίο και παραθέτουμε σε επόμενες σελίδες του παρόντος τεύχους του περιοδικού μας.

Η γιορτή του Συλλόγου μας έγινε σε ειδικά διαμορφωμένη αίθουσα του Μαιευτηρίου "ΕΛΕΝΑ ΒΕΝΙΖΕΛΟΥ", η οποία τις ημέρες εκείνες φιλοξενούσε το "Σεμινάριο Μητρικού Θηλασμού" –το δεύτερο κατά σειρά από τον περασμένο Νοέμβριο– το οποίο έγινε με την αιγίδα του Υπουργείου Υγείας-Πρόνοιας και τη συνεργασία του Μαιευτηρίου "ΕΛΕΝΑ ΒΕΝΙΖΕΛΟΥ" και του Συλλόγου μας.

Αρχαιρεσίες του Σ.Ε.Μ.Α.

Σύμφωνα με το Καταστατικό του Συλλόγου μας, στις 10 Μαΐου 1998 έγιναν οι αρχαιρεσίες για την ανάδειξη νέου Διοικητικού Συμβουλίου, που επικυρώθηκαν από τις αρμόδιες υπηρεσίες της Νομαρχίας Αθηνών. Το νέο Δ.Σ. του Συλλόγου μας αποτελείται από:

Πρόεδρος:	ΕΛΕΝΗ ΣΑΜΑΡΙΤΑΚΗ
Αντιπρόεδρος:	ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ ΜΑΝΟΥΡΑ-ΠΑΡΑΔΑΚΗ
Γραμματέας:	ΑΙΚΑΤΕΡΙΝΗ ΔΑΛΙΑΝΗ
Ταμίας:	ΧΡΗΣΤΟΣ ΠΑΠΑΧΡΗΣΤΟΣ
Μέλη:	ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ ΔΗΜΟΠΟΥΛΟΥ
	ΕΥΤΥΧΙΑ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΟΥ
	ΛΑΜΠΡΙΝΗ ΠΑΛΛΗΚΑΡΑ
	ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ ΠΟΥΠΟΥΖΑΣ

Για το Πειθαρχικό Συμβούλιο του Συλλόγου μας εκλέχθηκαν οι:

ΠΟΠΗ ΠΑΠΑΖΑΧΑΡΙΑΚΗ
ΣΤΕΛΛΑ ΠΕΤΡΑΛΗ-ΛΟΥΡΟΥ

Σ' αυτές τις εκλογές ψήφισαν 100 (εκατό) μέλη περισσότερα απ' ότι στις προηγούμενες. Γεγονός, που πιθανόν να σημαίνει, ένα προσδευτικά αυξανόμενο ενδιαφέρον των μελών μας για το Σύλλογο και για τα πολλά προβλήματα, που αντιμετωπίζουμε στην άσκηση των καθηκόντων μας, που όμως, χρειάζεται μαζικότερη συμμετοχή, για ευρύτερη εκπροσώπηση των απόψεών μας.

Ευχαριστήρια επιστολή προς το Σ.Ε.Μ.Α.

Στις 13 Μαΐου 1998 λάβαμε την παρακάτω επιστολή (αριθμ. πρωτοκ. εισαγομένων 130) και από το περιεχόμενό της κρίναμε ότι ήταν απαραίτητη η δημοσίευσή της, γιατί αφορά το Σύλλογό μας και τις προσπάθειές του να βοηθήσει τους νέους γονείς, το παιδί και γενικότερα την οικογένεια. Παραθέτουμε την επιστολή όπως ακριβώς έχει:

ΚΑΝΤΑΣΗΣ ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ

7-5-98

ΔΩΔΕΚΑΝΗΣΟΥ 3

ΗΛΙΟΥΠΟΛΗ

Τ.Κ. 163 42

ΤΗΛ.: 9916287 και 9969572

ΠΡΟΣ
το ΣΥΛΛΟΓΟ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΩΝ
ΜΑΙΩΝ-ΜΑΙΕΥΤΩΝ ΑΘΗΝΩΝ
ΑΘΗΝΑΙ

Είμαι παππούς ενός αγοριού, που έφερε στον κόσμο η κόρη μου Κατερίνα Καντάση-Ορφανίδου την 12-2-98, με την πολύτιμη συμπαράσταση μιάς συναδέλφου σας.

Πήραμε τα δωράκια για το μωρό και τους γονείς, που είχατε την καλοσύνη να στείλετε. Σας ευχαριστούμε πολύ. Εκείνο που μας ικανοποίησε και μας συγκίνησε αφάνταστα, είναι οι πολύτιμες συμβουλές, που μας δίνετε με το βιβλίο και την εκπαιδευτική ταινία.

Θέλω να σας εκφράσω τις ευχαριστίες μας, αλλά προπαντός τα συγχαρητήριά μας, γιατί βοηθάτε τους νέους γονείς αφάνταστα, με την προσπάθειά σας αυτή. Θα τολμούσα να πω ότι η προσπάθειά σας τούτη είναι τόσο μεγάλης σημασίας, όσο και η βοήθειά σας για τον ερχομό ενός παιδιού.

Π α ρ ά κ λ η σ η: Μην εγκαταλείψετε ποτέ αυτή τη μεγάλη προσφορά. Είναι κοινωνικό αγαθό, και οι νέοι έχουν ανάγκη τέτοιων πολύτιμων προσφορών.

Και πάλι σας συγχαίρω
και σας ευχαριστώ
(υπογραφή)
Παν. Καντάσης

Σημείωση Σ.Ε.Μ.Α.: Είναι συγκινητικό και ευχάριστο, να βρίσκει θετική ανταπόκριση η προσπάθεια του Συλλόγου μας να προσφέρει στη μητρότητα και την οικογένεια .

Στη συγκεκριμένη περίπτωση, θα ήταν δύσκολο –ή και αδύνατο– να μπορούσαμε να προσφέρουμε αυτή την ωραία και χρήσιμη βιντεοκασέτα, χωρίς την ηθική και οικονομική υποστήριξη της Εταιρείας "ΠΡΟΚΤΕΡ ΚΑΙ ΓΚΑΜΠΛ ΕΛΛΑΣ". Την ευχαριστούμε.

Το Δ.Σ. του Σ.Ε.Μ.Α.

Ενέργειες του Σ.Ε.Μ.Α. προς Κρατικούς Φορείς

Σας ανακοινώνουμε τις παρακάτω ενέργειες του Διοικητικού Συμβουλίου του Συλλόγου μας για ενημέρωσή σας.

Ανακοίνωση 1η

Στις 18/2/98, στείλαμε στον Πρωθυπουργό και τους κ.κ. Υπουργό Υγείας-Πρόνοιας και Υφυπουργό των Οικονομικών το παρακάτω τηλεγράφημα:

Με τις διατάξεις του Νόμου 2470/1997 “αναμόρφωση μισθολογίου προσωπικού Δημόσιας Διοίκησης” ορίσθηκε ότι οι υπάλληλοι της κατηγορίας Τεχνολογικής Εκπαίδευσης με πτυχίο τετραετούς φοίτησης εξελίσσονται στα μισθολογικά κλιμάκια με εισαγωγικό το 20 και καταληκτικό το 3 STOP. Με επείγον διευκρινιστικό έγγραφο της Διεύθυνσης Μισθολογίου από 2 Ιουνίου 1997 αρ. 2029431 διευκρινίστηκε ότι οι πτυχιούχοι Σχολών Μαιών εξελισσόταν σύμφωνα με το άρθρο 7 του Νόμου 1609/86 στα κλιμάκια 17-2 Νόμου 1505/1984 θα εξελίσσονται από 20 έως 3 ΜΚ του Νόμου 2470/97 STOP. Το Ελεγκτικό Συνέδριο στηριζόμενο σε ασάφεια του νέου Νόμου 2470 δεν εγκρίνει την εξέλιξή μας στα μισθολογικά κλιμάκια από 20 έως 3 STOP. Επομένως είναι ανάγκη να διευκρινισθεί με νέα σχετική νομοθετική ρύθμιση η εξέλιξή μας από 20 έως 3 μισθολογικό κλιμάκιο, όπως είναι η αληθινή βούληση της Κυβέρνησης, δεδομένου ότι οι πτυχιούχοι Μαΐες-Μαιευτές των παλαιών Ανωτέρων Σχολών και των νέων Τμημάτων Μαιευτικής ΤΕΙ ουσιαστικά φοίτησαν τέσσερα χρόνια και τριάμισο αντίστοιχα STOP. Είμεθα βέβαιοι ότι το παρόν πανελλήνιο αίτημα του κλάδου μας θα τύχει της προσοχής Σας και της άμεσης ικανοποίησής του, γι’ αυτό ευχαριστούμε από τώρα».

Για το Δ.Σ.

του Συλλόγου Επιστημόνων Μαιών-Μαιευτών Αθήνας (ΝΠΔΔ)
 Η Πρόεδρος
ΕΛΕΝΗ ΣΑΜΑΡΙΤΑΚΗ

Η Γραμματέας
ΑΙΚΑΤΕΡΙΝΗ ΔΑΛΙΑΝΗ»

Ύστερα από το τηλεγράφημα αυτό και παρόμοιες ενέργειες από άλλους Συλλόγους νοσηλευτικού προσωπικού, ψηφίστηκε από τη Βουλή ο νόμος 2592/1998 (ΦΕΚα57/18-3-1998), που περιλαμβάνει την ακόλουθη διάταξη (άρθρο 18 παραγρ. 5):

«Οι διατάξεις του άρθρου 7 του ν. 1609/1986 (ΦΕΚ 86 Α) εξακολουθούν να ισχύουν και υπό το καθεστώς της ισχύος του ν. 2470/1997».

Υπενθυμίζουμε τη διάταξη του άρθρου 7 του ν. 1609/86, που έχει ως εξής:

«Οι διπλωματούχοι ανωτέρων σχολών αδελφών νοσοκόμων, αδελφών νοσοκόμων και επισκεπτριών και ΜΑΙΩΝ, αρμοδιότητος Υπουργείου Υγείας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων, οι διπλωματούχοι νοσηλευτικών και μαιευτικών Τμημάτων ΚΑΤΕΕ και ΤΕΙ, που υπηρετούν σε Νοσηλευτικά ιδρύματα και μονάδες αυτών, εντάσσονται στο 17ο-2ο μισθολογικό κλιμάκιο του νόμου αυτού. Όσοι διπλωματούχοι έχουν ενταχθεί, επανεντάσσονται χωρίς αναδρομική απόληψη αποδοχών».

Εκ μέρους του Δ.Σ. του Συλλόγου μας

Η Πρόεδρος
ΕΛΕΝΗ ΣΑΜΑΡΙΤΑΚΗ

Η Γραμματέας
ΑΙΚΑΤΕΡΙΝΗ ΔΑΛΙΑΝΗ

Ανακοίνωση 2η

Επίσης, το Δ.Σ. του Συλλόγου μας έστειλε στον Υφυπουργό Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων κ. Ιωάννη Ανθόπουλο το ακόλουθο τηλεγράφημα, που έχει σχέση με την παράλειψη του Υπουργείου να ορισθούν εισακτέοι πτυχιούχοι Μαιευτικής στα τμήματα ΠΑΤΕΣ - ΣΕΛΕΤΕ:

«Με την απόφασή σας Γ2/3232/8-5-98 ορισμού εισακτέων σπουδαστών στην Παιδαγωγική Τεχνική Σχολή (ΠΑΤΕΣ) της ΣΕΛΕΤΕ κατά το σπουδαστικό έτος 1998-99, προφανώς από παραδρομή των αρμοδίων υπηρεσιακών παραγόντων της Διεύθυνσης Σπουδών Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης του Υπουργείου σας δεν ορίσθηκε και αριθμός εισακτέων πτυχιούχων Μαιευτικής ΤΕΙ και ΚΑΤΕΕ, όπως και τα προηγούμενα σπουδαστικά έτη, αναλογικά με πτυχιούχους Νοσηλευτικής και Βρεφονηπιοκομίας ΤΕΙ ή ΚΑΤΕΕ STOP. Παρακαλούμε για λόγους ίσης μεταχείρισης και αποκατάσταση αδικίας σε βάρος κλάδου μας, με τροποποιητική-συμπληρωματική απόφασή σας ορίσετε αριθμό εισακτέων πτυχιούχων Μαιευτικής ΤΕΙ ή ΚΑΤΕΕ ετήσιας φοίτησης, στα τμήματα ΠΑΤΕΣ Αθηνών πέντε (5), Θεσσαλονίκης πέντε (5), Πατρών τέσσερις (4), Ηρακλείου τρεις (3) και Ιωαννίνων τρεις (3), σύνολο είκοσι (20).

Για το Δ.Σ.

του Συλλόγου Επιστημόνων Μαιών-Μαιευτών Αθήνας (ΝΠΔΔ)
Η Πρόεδρος
ΕΛΕΝΗ ΣΑΜΑΡΙΤΑΚΗ

Η Γραμματέας
ΑΙΚΑΤΕΡΙΝΗ ΔΑΛΙΑΝΗ»

Υπόμνημα του Συλλόγου Επιστημόνων Μαιών-Μαιευτών Αθηνών προς τον Υπουργό Υγείας-Πρόνοιας κ. Κ. Γείτονα

Κύριε Υπουργέ,

Με μεγάλη μας έκπληξη και απογοήτευση διαπιστώσαμε, ότι και στην καινούργια διαδικασία για το Ε.Σ.Υ., δεν υπάρχει ούτε μία πρόταση που να αναφέρεται στις Μαιές-Μαιευτές, για το ρόλο τους και την προσφορά τους στο χώρο της Υγείας.

Είναι γνωστό, τόσο στον Ευρωπαϊκό χώρο όσο και διεθνώς, ότι η Μαία-τής ως επαγγελματίας Υγείας, είναι το δεύτερο πρόσωπο μετά τον Ιατρό της Γενικής Ιατρικής (G.P.), που παίζει σημαντικό ρόλο στην πρωτοβάθμια φροντίδα Υγείας και συμβάλλει σημαντικά στην πρόληψη και προαγωγή Υγείας (Health Prevention, Health Promotion). Επίσης, στη χρηματοδότηση των συστημάτων Υγείας μπορεί, εάν τοποθετηθεί σωστά στο χώρο του Ε.Σ.Υ., να μειώσει σημαντικά το κόστος παροχής υπηρεσιών Υγείας.

ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

1. Να μεριμνήσετε για την αξιοποίηση των Μαιών-Μαιευτών στο χώρο Υγείας, σύμφωνα με τα επαγγελματικά τους δικαιώματα, τους νόμους που διέπουν το επάγγελμα, τις κατευθυντήριες οδηγίες της Ε.Ε., τις διακηρύξεις της Π.Ο.Υ. και της Διεθνούς Συνομοσπονδίας Μαιών-Μαιευτών.

2. Θεωρούμε ότι αδικούμεθα κατάφορα, που ακόμα και τώρα ο κλάδος μας δεν εκπροσωπείται στο Υπουργείο Σας ούτε με ένα μέλος μας.

Σας γνωστοποιούμε ότι –όπως μας ανέφερε η Πρόεδρος κ. Ελένη Σαμαριτάκη– ρωτήθηκε από την Π.Ο.Υ. στο Forum των Δελφών (29-10-97), με πόσα μέλη του Συλλόγου μας εκπροσωπείται ο κλάδος μας στο Υπουργείο Σας.

Προτείνουμε να εκπροσωπούμεθα από ένα (1) τουλάχιστον μέλος του Συλλόγου μας, στα όργανα λήψης αποφάσεων (Κ.Ε.Σ.Υ. - Π.Ε.Σ.Υ. - Μ.Σ.Α.Υ. - Ν.Ε.Σ.Υ.) και υλοποίησης προγραμμάτων του Υπουργείου Σας.

3. Προτείνουμε το Υπουργείο Υγείας-Πρόνοιας να μεριμνήσει, ώστε οι προκηρυσσόμενες θέσεις Μαιών-Μαιευτών να μην καταλαμβάνονται από άλλους επαγγελματίες Υγείας (Νοσηλεύτριες, Αδελφές, Μονοετούς-Διετούς-Τριετούς κλπ.).

4. Με τη στήριξη του Υπουργείου Σας να επιστρέψει ο φυσιολογικός τοκετός στη Μαία-Μαιευτή, όπως συμβαίνει σε όλα τα κράτη-μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Επίσης, με τη φροντίδα του Υπουργείου να γίνει επιστημονική έρευνα στο χώρο της μητρότητας, προκειμένου επιστημονικά να αποδειχθεί το είδος και το μέγεθος του προβλήματος (υψηλό ποσοστό καισαρικών τομών, ιδιαίτερα μεγάλος αριθμός εκτρώσεων, υπερβολικά χαμηλά ποσοστά γεννήσεων με δημογραφικές επιπτώσεις).

Επαναπροσδιορισμός των προγραμμάτων Οικογενειακού Προγραμματισμού, Αγωγής Υγείας και Σεξουαλικής Διαπαιδαγώγησης.

Αναγνωρίζουμε, ότι για τα συσσωρευμένα προβλήματα στην άσκηση των καθηκόντων μας φέρουμε και εμείς μεγάλο μέρος της ευθύνης, αλλά πιστεύουμε ότι δεν μπορούν να δοθούν λύσεις χωρίς την πολιτική βούληση.

Μετά τιμής
Για το Δ.Σ.

Η Πρόεδρος
ΕΛΕΝΗ ΣΑΜΑΡΙΤΑΚΗ

Η Γραμματέας
ΑΙΚΑΤΕΡΙΝΗ ΔΑΛΙΑΝΗ

7 Απριλίου: Παγκόσμια Ημέρα Υγείας*

Ελένη Σαμαριτάκη, Πρόεδρος Σ.Ε.Μ.Α., Μαία, Καθηγήτρια Εφαρμογών Τ.Ε.Ι. Αθήνας, Master "Public Health".

* Ομιλία από την εκδήλωση της 7ης Απριλίου 1998 για την Παγκόσμια Ημέρα Υγείας, στο Π.Γ.Ν-Μαιευτήριο "ΕΛΕΝΑ ΒΕΝΙΖΕΛΟΥ".

Κυρίες και Κύριοι,
Αγαπητοί Συνάδελφοι
και Συνεργάτες στο χώρο της Υγείας,

Ευχαριστώ για την ευκαιρία που μου δίνεται σήμερα, να μοιραστώ μαζί σας τους προβληματισμούς μου, που είναι και προβληματισμοί όλων των μαιών.

Για το 1998, η Παγκόσμια Ημέρα Υγείας είναι αφιερωμένη στην "Ασφαλή Μητρότητα" και ειδικά στην έννοια εγκυμοσύνη, που είναι ένα ξεχωριστό γεγονός και πρέπει να το διαφυλάξουμε με φροντίδα.

Σε δύο χρόνια τελειώνει ο 20ός αιώνας, και το στοίχημα της Παγκόσμιας Οργάνωσης Υγείας (Π.Ο.Υ) –να μειωθούν οι θάνατοι των γυναικών στους μισούς– δεν κερδίστηκε. Ούτε η υγεία για όλους στο 2000. Σε κάθε λεπτό της ώρας, μία γυναίκα πεθαίνει από επιπλοκές της εγκυμοσύνης, 600.000 σχεδόν κάθε χρόνο. Για κάθε γυναίκα που πεθαίνει, προκύπτουν τουλάχιστον 30 χρόνια προβλήματα από το θάνατό της. Κάθε χρόνο, σχεδόν 3,4 εκατομμύρια νεογέννητα πεθαίνουν στην πρώτη εβδομάδα της ζωής τους, και για κάθε νεογέννητο που πεθαίνει, ένα άλλο δεν είχε τη δυνατότητα να γεννηθεί καν ζωντανό. Αυτές οι γυναίκες και τα νεογέννητα πεθαίνουν από τους ίδιους λόγους, οι οποίοι είναι: η φτωχή υγεία και η ελλιπούς φροντίδα κατά τη διάρκεια της εγκυμοσύνης και του τοκετού. Όμως, αυτοί οι

θάνατοι μπορούν να προληφθούν.

Μας είναι γνωστοί οι παράγοντες, που κυρίως είναι υπεύθυνοι για την περιγεννητική νοσηρότητα και θνησιμότητα. Κακή διατροφή, υποσιτισμός ή και πείνα ακόμη, είναι αιτίες για σοβαρές αναιμίες στην εγκυμοσύνη. Σοβαρές αιμορραγίες ευθύνονται στο 25 % των θανάτων. Λοιμώξεις στο 15%. Εκλαμψία στο 12%. Έκτρωση με ελλιπή ιατρική κάλυψη στο 13%. Δυσκολίες κατά τον τοκετό: από έμμεσες αιτίες 20%, και από άμεσες αιτίες 8%.

Όποιες όμως και αν είναι οι αιτίες, το πρόβλημα βρίσκεται στην πολιτική που ακολουθείται σε κάθε χώρα, και κυρίως στις προτεραιότητες μέσα από τα συστήματα υγείας, καθώς και στις ίσες ευκαιρίες για τις γυναίκες με τους άνδρες στη μόρφωση, στην εργασία και στο δικαίωμα της γυναίκας να επιλέγει για τη ζωή και την αναπαραγωγική διαδικασία.

Το παράδειγμα της Νορβηγίας είναι χαρακτηριστικό: Το πολύ χαμηλό ποσοστό (το μικρότερο της Ευρώπης) περιγεννητικής νοσηρότητας και θνησιμότητας, συνυπάρχει με την ισότητα των φύλων (ίσες ευκαιρίες) στην εκπαίδευση, στην εργασία και στην ποσόστωση στην πολιτική. Ασφαλώς, σημαντικό ρόλο παίζει η οικονομική και κοινωνική ανάπτυξη της χώρας, οι προτεραιότητες που δίνονται για την υγεία του γυναικείου πληθυσμού μέσα από τα συστήματα υγείας, καθώς

και η εφαρμογή των ανθρωπίνων δικαιωμάτων –με έμφαση στα δικαιώματα της γυναίκας και του παιδιού– για καλή υγεία και ευημερία.

Η μητρική θνησιμότητα, είναι ένας δείκτης που δίνει σαφή εικόνα για τη μεγάλη διαφορά μεταξύ των αναπτυγμένων και των αναπτυσσομένων χωρών, και τη σχέση της επικινδυνότητας για την υγεία και τη ζωή κατά τη διάρκεια της εγκυμοσύνης και του τοκετού, που είναι πεντακόσιες φορές υψηλότερη για τις γυναίκες στην Αφρική από τις γυναίκες στις αναπτυγμένες χώρες. Ο στόχος της Παγκόσμιας Οργάνωσης Υγείας είναι να μειωθεί αυτή η επικινδυνότητα, μέσα από τα προγράμματα του Οικογενειακού Προγραμματισμού και την παροχή Υπηρεσιών Υγείας. Η φροντίδα υγείας κατά τη διάρκεια της εγκυμοσύνης, είναι ο βασικός παράγοντας για τη μείωση των επιπλοκών και των θανάτων στην εγκυμοσύνη και στον τοκετό.

Η φροντίδα αυτή σύμφωνα με την Π.Ο.Υ διαφέρει από χώρα σε χώρα, π.χ. μπορεί να καλύπτει το 100% της παρακολούθησης των εγκύων και να συμπεριλαμβάνει και την πρόληψη (screening) με εκπαιδευμένους επαγγελματίες υγείας (κυρίως μαίες, μαιευτήρες, γυναικολόγους και παιδίατρους), έως την πλήρη έλλειψη παρακολούθησης της εγκυμοσύνης, ή την έλλειψη εκπαιδευμένων ατόμων για περιγεννητική φροντίδα.

Κατά την άποψη της Π.Ο.Υ, η εγκυμοσύνη και ο τοκετός είναι κάτι που οι μαίες το γνωρίζουν καλά, όχι μόνο ως επαγγελματίες υγείας, αλλά γιατί στην πλειονότητά τους είναι και οι ίδιες μητέρες. Αυτός είναι και ο λόγος, που η Π.Ο.Υ, στην αγωνιώδη προσπάθειά της να μειώσει την περιγεννητική νοσηρότητα και θνησιμότητα, στηρίζει προγράμματα βραχείας εκπαίδευσης. Εκπαιδευμένες επαγγελμα-

τίες μαίες, εκπαιδεύουν γυναίκες με βασικές νοσηλευτικές γνώσεις, ώστε να μπορούν να δίνουν κάποια φροντίδα και παρακολούθηση σε έγκυες γυναίκες στις αναπτυσσόμενες χώρες. Αυτό, όπως καταλαβαίνετε, είναι μία λύση ανάγκης.

Η φτώχεια είναι η χειρότερη αρρώστια και η πιο δύσκολη ιστορία για να αντιμετωπισθεί. Δυστυχώς, όμως, είναι και η αιτία για τις περισσότερες ασθένειες και τους περισσότερους θανάτους. Σήμερα, υπάρχουν περισσότεροι πεινασμένοι άνθρωποι στον κόσμο από ποτέ πριν στην ιστορία της ανθρωπότητας, και τα νούμερα αυτά αυξάνουν συνεχώς. Το 1980, σε 87 αναπτυσσόμενες χώρες, υπήρχαν 340 εκατομμύρια άνθρωποι που δεν έπαιρναν βασικές θερμίδες από τη διατροφή τους, ικανές να τους προφυλάξουν από αρρώστιες και θανάτους. Στις μέρες μας –κάνοντας σύγκριση με το 1970– βλέπουμε ότι τα νούμερα αυτά αυξήθηκαν τουλάχιστον κατά 14%, και δυστυχώς, συνεχώς αυξάνονται, όπως αναφέρει η "Διεθνής Τράπεζα" (World Bank).

Η πλειονότητα των πληθυσμών αυτών ζουν σε παράγκες, παραπήγματα και τενεκεδουπόλεις, χωρίς βασικούς όρους υγιούς διαβίωσης, χωρίς πόσιμο νερό κλπ., εκτεθειμένοι στις αρρώστιες, που είναι συνέπεια της κακής ποιότητας ζωής. Μέσα σ' αυτούς τους πληθυσμούς οι πιο ευάλωτοι είναι οι γυναίκες και τα παιδιά, για τους ίδιους και για τις επόμενες γενιές. Η αύξηση του πληθυσμού της γης στο 94%, αφορά τις αναπτυσσόμενες χώρες, και δυστυχώς, δεν υπάρχουν πολλά περιθώρια για καλύτερη ζωή, αφού ακόμη και η γη, που ζουν, δεν αρκεί για να τους θρέψει, ή και ο φυσικός πλούτος, σε κάποιες περιπτώσεις, εξακολουθεί να είναι εκμεταλλεύσιμο προϊόν από τις αναπτυσσόμενες χώρες.

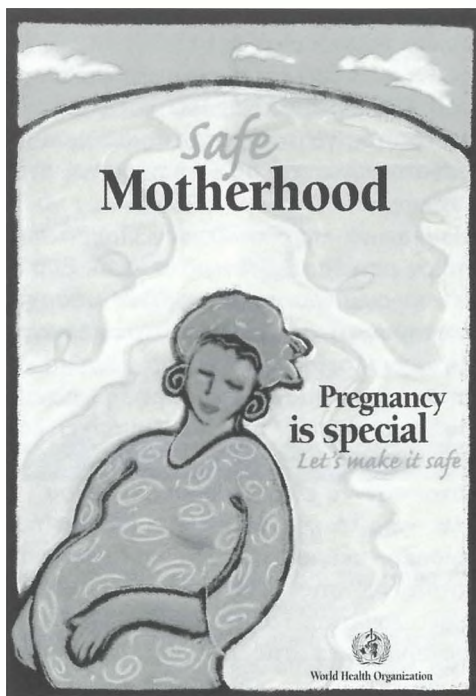
Στην εικόνα αυτή, η γυναίκα είναι το κυ-

ρίαρχο πρόσωπο στην οικογένεια, στην κοινότητα και στην κοινωνία που ζει. Η κακή υγεία της γυναίκας έχει επιπτώσεις στα μέλη της οικογένειάς της. Οι επιπτώσεις αυτές είναι οικονομικές, κοινωνικές, αλλά και καθοριστικές για τις επόμενες γενιές. Έτσι, η καλή υγεία της εγκύου, είναι η καλύτερη προοπτική για ασφαλή τοκετό και η ελπίδα για ένα καλύτερο αύριο.

Θυμάμαι τον Υπουργό Υγείας της Νορβηγίας, Mr Gudmund Hemes, που στο "24ο Συνέδριο Μαιών", το Μάιο του 1996 στο Όσλο, είπε τα εξής: **"Μερικά από τα πιο σπουδαία πράγματα που συμβαίνουν στη ζωή σου, σου έχουν συμβεί πριν γεννηθείς, που σημαίνει ότι η αιτία βρίσκεται στο τι συνέβη στη δική σου μητέρα όταν γεννήθηκες"**. Αυτός είναι και ο λόγος, που στις αναπτυγμένες χώρες με καλά συστήματα υγείας, η πρώτη προτεραιότητα πολιτικής στην υγεία αναφέρεται στην περιγεννητική φροντίδα με την έκφραση "Ασφαλής Μητρότητα", στην οποία κυρίαρχο ρόλο παίζει η μαία, με τις σύγχρονες γνώσεις της για την επίτευξη του στόχου αυτού.

Η προσπάθεια αυτή επικεντρώνεται στην παρακολούθηση της εγκυμοσύνης, ως βασικής προϋπόθεσης για φυσιολογικό τοκετό, με άριστη σωματική και ψυχική υγεία μητέρας και παιδιού. Στη Νορβηγία, το 100% των εγκύων έχουν πλήρη φροντίδα υγείας, το 99,2% γεννούν ζωντανά παιδιά και η περιγεννητική θνησιμότητά τους είναι περίπου 5%, όταν σε κάποιες αναπτυσσόμενες χώρες το ποσοστό αυτό φθάνει ή και περνά το 100%.

Η κυβέρνηση της Νορβηγίας είναι υπερήφανη για τις μαιείς που δουλεύουν μέσα κι έξω από τα νοσοκομεία, που παρακολουθούν τις έγκυες και κάνουν τους φυσιολογικούς τοκετούς. Είναι εύλογο, λοιπόν, το ερώτημα: Τί λείπει από την ελληνίδα μαία και τον έλληνα μαιευτή; Ίσως,



μόνο, η πολιτική βούληση για να τους εντάξει στο Ε.Σ.Υ., προς όφελος της Ελληνίδας μητέρας και του παιδιού της. Σίγουρα, οι στατιστικές μας θα είναι καλύτερες και το χρηματοδοτικό σύστημα του Ε.Σ.Υ οικονομικότερο.

Κάθε χώρα έχει τα δικά της στατιστικά στοιχεία για την Ασφαλή Μητρότητα, που δεν σημαίνει μόνο θανάτους και αναπηρίες για μητέρες και παιδιά. Στη χώρα μας συνηθίζουμε να εμφανιζόμαστε αρκετά ευχαριστημένοι, έστω και αν οι στατιστικές μας είναι πάνω από 30% καισαρικές τομές, πάνω από 200.000 αποξέσεις το χρόνο και με το μικρότερο ποσοστό μητρικού θηλασμού σ' όλη την Ευρώπη. Σε αρκετές περιπτώσεις, η εγκυμοσύνη και ο τοκετός αντιμετωπίζονται σαν αρρώστιες. Πρόσφατα, στο περιοδικό "Το παιδί μου κι εγώ", δημοσιεύθηκε ένα άρθρο αναφέροντας 6 ειδικότητες της Ιατρικής,

που πρέπει να ασχοληθούν με την έγκυο και τον τοκετό, αγνοώντας πως στις υπόλοιπες ευρωπαϊκές χώρες η παρακολούθηση της εγκυμοσύνης και ο φυσιολογικός τοκετός γίνονται από τη μαία –και σε ποσοστό πάνω από 86%– με άριστες στατιστικές.

Σε έρευνα της Παγκόσμιας Οργάνωσης Υγείας με θέμα " Γεννώντας στην Ευρώπη", το συμπέρασμα ήταν: **"Δεν υπάρχει επιστημονική απόδειξη ότι η εφαρμογή της τεχνολογίας στην έγκυο γυναίκα είναι ανώτερη από άλλες μορφές φροντίδας"**, και ακόμη, **"πως δεν υπάρχει λόγος κάθε έγκυος γυναίκα να παρακολουθείται σαν να είναι υψηλού κινδύνου"**.

Με χαμηλό κόστος είναι δυνατή η παρέμβαση, ακόμα και όταν τα μέσα που διατίθενται στις αναπτυσσόμενες χώρες είναι ελάχιστα. Το θέμα είναι να δοθεί προτεραιότητα στις ανάγκες φροντίδας υγείας, που έχουν οι γυναίκες, ειδικά στην αναπαραγωγική ηλικία. Χρειάζονται ενημέρωση από τη νεαρή ηλικία για το μελλοντικό ρόλο της μητρότητας. Χρειάζονται εκπαιδευμένους επαγγελματίες υγείας. Ιδιαίτερα, η συμβολή της μαίας-μαιευτή είναι πολύτιμη, και στατιστικά αποδείχθηκε ότι μειώνει σε μεγάλο βαθμό την περιγεννητική νοσηρότητα και θνησιμότητα.

Χρειάζεται, όμως, να αλλάξουμε σε ό,τι αφορά τη φροντίδα της εγκύου. Να δείξουμε σεβασμό στην προσωπικότητα της γυναίκας και στο δικαίωμα να αποφασίζει για τον τοκετό της, χωρίς τους φόβους, που της δημιουργεί η υπερβολική χρήση της ιατρικής τεχνολογίας και η επιρροή της επιστημονικής γνώσης, για μία φυσιολογική κατάσταση όπως είναι η εγκυμοσύνη και ο τοκετός.

Οι καλά εκπαιδευμένοι, μαία και μαιευτές, με τη σωστή προσωπικότητα, θα κάνουν την απαραίτητη προσέγγιση για

έγκαιρη διάγνωση κάθε προβλήματος, ώστε να κατευθύνουν την έγκυο στον εξειδικευμένο γιατρό. Εμείς οι μαίες και μαιευτές, ως επαγγελματίες υγείας –και κάτω από την ομπρέλα της Διεθνούς Συνομοσπονδίας Μαιών– αγωνιζόμαστε για Ασφαλή Μητρότητα, ιδιαίτερα στα δέκα τελευταία χρόνια.

Στον τόπο μας, στα πέντε τελευταία χρόνια, βρισκόμαστε μπροστά σε μία εξελισσόμενη κατάσταση, αποτέλεσμα του αυξανόμενου αριθμού των μεταναστών και προσφύγων. Στην αρχή ο πληθυσμός αυτός ήταν κυρίως άνδρες, αλλά με την πάροδο του χρόνου αυξάνεται και ο αριθμός των ξένων γυναικών στη χώρα μας. Στην πλειονότητά τους είναι οικονομικοί μετανάστες, που αντιμετωπίζουν προβλήματα δουλειάς, στέγης, εκπαίδευσης και νόμιμης εγκατάστασης.

Δεν θα αναφερθώ σε λεπτομέρειες, γιατί δεν έχω ακριβή στοιχεία, και γιατί, μερικά δυσάρεστα γεγονότα τον τελευταίο καιρό έχουν δημιουργήσει πολλά προβλήματα.

Για μας τις μαίες υπάρχουν οι γυναίκες αυτές, που βρίσκονται ούτως ή άλλως στη χώρα μας και χρειάζονται βοήθεια και φροντίδα υγείας. Πιστεύω πως δεν πρέπει να γίνονται αντικείμενο οικονομικής εκμετάλλευσης, αφού έτσι ή αλλιώς το ελληνικό κράτος παρέχει φροντίδα και περίθαλψη μέσα από το Εθνικό Σύστημα Υγείας. Δεν μπαίνω στη διαδικασία της πολιτικής που ακολουθείται. Πιστεύω, όμως, πως οι μαίες πρέπει να δουν την Ασφαλή Μητρότητα τουλάχιστον γι' αυτές τις γυναίκες. Αυτό, άλλωστε, προκύπτει από τους κανόνες ηθικής δεοντολογίας και φιλοσοφίας του επαγγέλματος της μαίας. Κάνω έκκληση στις μαίες και στους γιατρούς, να βοηθήσουμε σε συνεργασία με την Παγκόσμια Οργάνωση Υγείας, την UNICEF, τις μη Κυβερνητικές

Οργανώσεις (NGO), και να ζητήσουμε και τη συμπαράσταση του επίσημου κράτους να συμμετάσχουμε σε προγράμματα για Ασφαλή Μητρότητα, τόσο στο χώρο των Βαλκανίων, όσο και σε αναπτυσσόμενες χώρες.

Θα ήταν σοβαρή παράλειψη, αν δεν αναφερόμουν στο πρόβλημα, που όλοι γνωρίζουμε και που αφορά το Δημογραφικό. Στο γενικό πληθυσμό, το ποσοστό, από 13 γεννήσεις σε κάθε 1.000 κατοίκους πριν τον Β΄ Παγκόσμιο Πόλεμο, έφθασε σε κάτι λιγότερο από μία γέννηση για κάθε 1.000 κατοίκους, γεγονός, που δεν αναπληρώνει τον πληθυσμό για τη δημογραφική ισορροπία ενός τόπου. Χρειαζόμαστε, ως έθνος, τουλάχιστον 2,1 γεννήσεις κατά γυναίκα, ώστε να είμαστε στα όρια αναπλήρωσης του πληθυσμού και της δημογραφικής ισορροπίας. Σύμφωνα με τα στατιστικά μας στοιχεία βρισκόμαστε στον αριθμό 1, αντί του 2,1, και εκφράζονται ανησυχίες ότι η εικόνα αυτή γίνεται ακόμη χειρότερη.

Προσωπικά πιστεύω ότι χρειάζεται επι-

στημονική έρευνα και μάλιστα ανθρωπολογική μελέτη, που πιθανόν θα καταδείξει στοιχεία, σαν εκείνα που βρήκε η ανθρωπολόγος Georgios, το 1996, σε έρευνα, που πραγματοποίησε στην Αθήνα και στη Ρόδο με θέμα: "Πρακτική στην Πολιτική για την Έκτρωση" (Abortion Policy and Practice in Greece), η οποία επικεντρώνεται, περισσότερο στη νοοτροπία και την αντίληψη για την έκτρωση και τον οικογενειακό προγραμματισμό και λιγότερο σε οικονομικούς λόγους, όπως πολλοί ισχυρίζονται.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- World Bank, 1993.
- WHO.
- Safe Motherhood issue. (2) 24, 1997.
- Population Reports services L.
- Safe Motherhood. Ante natal care and maternal health:How effective is it. WHO/MSM/92.4 Distr. General.
- International Confederation of Midwives, 24th Triennial Congress, 26-31 May, Oslo, 1996.



7 Απριλίου 1998: Παγκόσμια Ημέρα Υγείας Μήνυμα του Υφυπουργού Υγείας-Πρόνοιας κ. Μανώλη Σκουλάκη

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΥΓΕΙΑΣ ΚΑΙ ΠΡΟΝΟΙΑΣ
ΓΕΝ. Δ/ΝΣΗ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΥΓΕΙΑΣ
Δ/ΝΣΗ ΑΓΩΓΗΣ ΥΓΕΙΑΣ & ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗΣ
ΤΜΗΜΑ Α΄
Ταχ. Δ/ση: Αριστοτέλους 19
Ταχ. Κώδικας: 101 87
Τηλέφωνο: 5232821, εσωτ. 276, 298
Τηλ. και fax: 8251836

Αθήνα, 17/3/1998
Αριθ. Πρωτ. Β3α/οικ.415

ΠΡΟΣ: ΠΙΝΑΚΑΣ ΔΙΑΝΟΜΗΣ
Κοινοποίηση: Σ.Ε.Μ.Α.

ΘΕΜΑ: Παγκόσμια Ημέρα Υγείας, 7 Απριλίου 1998

Η φετινή Παγκόσμια Ημέρα Υγείας, 7 Απριλίου 1998, είναι αφιερωμένη στη διασφάλιση των κατάλληλων όρων και συνθηκών για υγιή μητρότητα και έχει σαν κεντρικό θέμα «**Η εγκυμοσύνη είναι κάτι το ξεχωριστό. Ας τη διασφαλίσουμε**».

Παράλληλα η φετινή Παγκόσμια Ημέρα Υγείας αποκτά ξεχωριστή σημασία, επειδή κατά την ημέρα αυτή συμπληρώνονται πενήντα χρόνια από την ίδρυση της Παγκόσμιας Οργάνωσης Υγείας (Π.Ο.Υ.).

Βασική προϋπόθεση της υγιούς μητρότητας είναι η διατήρηση της ψυχοσωματικής υγείας των γυναικών σε καλά επίπεδα και το ότι η απόκτηση παιδιού αποτελεί πράξη συνειδητή και επιθυμητή.

Διασφάλιση υγιούς μητρότητας σημαίνει αφενός συνεχή προσπάθεια μείωσης στο ελάχιστο των επιπλοκών στην υγεία και των κινδύνων για τη ζωή κάθε μητέρας και εμβρύου κατά την εγκυμοσύνη, τον τοκετό και τη λοχεία, αφετέρου σημαίνει εξασφάλιση του κατάλληλου συστήματος υγείας και του κατάλληλου κοινωνικού, οικονομικού, νομικού περιβάλλοντος.

Η επέτειος των πενήντα χρόνων της Π.Ο.Υ. δίνει μία ιδιαίτερη βαρύτητα στο θέμα της υγιούς και ασφαλούς μητρότητας, το οποίο πρέπει να αποτελεί μία από τις βασικότερες επιδιώξεις, δεδομένου ότι τα οφέλη είναι κεφαλαιώδους σημασίας όχι μόνο για τις μητέρες, τα παιδιά και τις οικογένειες, αλλά και για ολόκληρες τις κοινωνίες και τις επερχόμενες γενεές.

Ύστερα από τα παραπάνω παρακαλούμε να διοργανώσετε κατά την ημέρα αυτή εκδηλώσεις Αγωγής Υγείας, σχετικές με το ανωτέρω θέμα.

Προς υποστήριξη των εκδηλώσεων αυτών, η υπηρεσία μας σας στέλνει σχετικό μήνυμα του Γενικού Διευθυντή της Π.Ο.Υ. και αφίσες.

Τα Ραδιοτηλεοπτικά Μέσα προς τα οποία κοινοποιείται το έγγραφο αυτό, παρακαλούνται να προβάλλουν το θέμα κατά την ημέρα αυτή.

Ο ΥΦΥΠΟΥΡΓΟΣ
ΜΑΝΩΛΗΣ ΣΚΟΥΛΑΚΗΣ
(σφραγίδα - υπογραφή)

7 Απριλίου 1998: Παγκόσμια Ημέρα Υγείας

Μήνυμα του Γενικού Διευθυντή της Π.Ο.Υ. Dr Hiroshi Nakajima

ΑΣΦΑΛΗΣ ΜΗΤΡΟΤΗΤΑ

«Η ΕΓΚΥΜΟΣΥΝΗ ΕΙΝΑΙ ΚΑΤΙ ΤΟ ΞΕΧΩΡΙΣΤΟ. ΑΣ ΤΗ ΔΙΑΣΦΑΛΙΣΟΥΜΕ»



Το 1998, αποτελεί μία ιδιαίτερα σημαντική χρονιά για την Παγκόσμια Οργάνωση Υγείας. Ακριβώς πενήντα χρόνια πριν, Έθνη από όλο τον Κόσμο συγκεντρώθηκαν για να υπογρά-

ψουν το καταστατικό, από το οποίο γεννήθηκε η Οργάνωση. Με τη δέσμευση να βελτιώσουν την υγεία των ανθρώπων παγκοσμίως, τα ιδρυτικά μέλη επιβεβαίωσαν ακόμη την ανάγκη για να επιδειχθεί ιδιαίτερη προσοχή στην υγεία των γυναικών και των παιδιών, και ειδικά σ' αυτή των μητέρων. Για το λόγο αυτό, το θέμα της φετινής Παγκόσμιας Ημέρας Υγείας δεν μπορεί να είναι άλλο από την Ασφαλή Μητρότητα.

Πενήντα χρόνια τώρα, οι λαοί του κόσμου ωφελούνται από τα σημαντικά επιτεύγματα στην υγεία. Αυτά αποδεικνύονται από τα ουσιαστικά οφέλη στη διάσωση παιδιών, στην πτωτική πορεία της παιδικής θνησιμότητας, στην ολοένα μεγαλύτερη διάρκεια ζωής, στην εξαφάνιση πολλών πληγών του παρελθόντος, όπως η ευλογιά και πολύ σύντομα η πολιομυελίτιδα. Η Π.Ο.Υ. είναι υπερήφρα-

νη που έχει συνεισφέρει σ' αυτές τις επιτυχίες. Δεν πρέπει να ξεχνάμε, όμως, ότι υπάρχουν και άλλοι τομείς, όπου η επιτυχία αποδείχθηκε πολύ δύσκολη υπόθεση. Δυστυχώς, ένας απ' αυτούς είναι η μητρική υγεία. Εξαιτίας της συνολικής αποτυχίας μας να λύσουμε αυτό το πρόβλημα, η τραγωδία της μητρικής θνησιμότητας αντιπροσωπεύει μία τεράστια πηγή πόνου και αδικίας μέσα στις κοινωνίες μας.

Η εγκυμοσύνη και η γέννα είναι σημαντικά γεγονότα στη ζωή των γυναικών, αλλά και στη ζωή των οικογενειών τους. Αυτή μπορεί να αποτελεί μία περίοδο μεγάλης ελπίδας και χαρμόσυνης προσμονής. Μπορεί, όμως, να είναι και μία περίοδος φόβου, πόνου ή ακόμη και θανάτου. Αν και η εγκυμοσύνη δεν είναι ασθένεια, αλλά μία φυσιολογική διαδικασία, σχετίζεται με συγκεκριμένους κινδύνους στην υγεία και την επιβίωση, τόσο της γυναίκας, όσο και του βρέφους που φέρνει στον κόσμο. Αυτοί οι κίνδυνοι παρουσιάζονται σε κάθε κοινωνία και σε κάθε περιβάλλον. Στις αναπτυσσόμενες χώρες οι κίνδυνοι έχουν αντιμετωπιστεί σε μεγάλο βαθμό, επειδή κάθε έγκυος έχει πρόσβαση σε υπηρεσίες ειδικής φροντίδας, τόσο κατά τη διάρκεια της εγκυμοσύνης, όσο και κατά τον τοκετό.

Αυτό, όμως, δεν συμβαίνει σε πολλές αναπτυσσόμενες χώρες, όπου η κάθε

εγκυμοσύνη αντιπροσωπεύει ένα ταξίδι στο άγνωστο, από το οποίο πολλές γυναίκες ποτέ δεν επιστρέφουν.

Δεν πρέπει να επιτρέψουμε να συνεχιστεί αυτή η κατάσταση. Οι παρεμβάσεις που καθιστούν τη μητρότητα ασφαλή είναι γνωστές, και οι πόροι που απαιτούνται είναι δυνατόν να εξασφαλιστούν. Οι απαιτούμενες υπηρεσίες, δεν είναι ούτε πολύπλοκες, ούτε πολύ δαπανηρές, και η μείωση της μητρικής θνησιμότητας, είναι μία από τις πιο αποτελεσματικές –από πλευράς κόστους– στρατηγικές που υπάρχουν στον τομέα της Δημόσιας Υγείας.

Η πρόσβαση στις υπηρεσίες Οικογενειακού Προγραμματισμού, μπορεί να βοηθήσει στη μείωση ανεπιθύμητων κυήσεων και των δυσμενών συνεπειών τους. Η πρόσβαση στην ιατρική φροντίδα, ειδικά στην κρίσιμη στιγμή του τοκετού, μπορεί να βοηθήσει στην εξασφάλιση ότι η γέννα είναι ένα χαρμόσυνο γεγονός. Θα πρέπει να αναγνωρισθεί, ότι η μείωση της μητρικής θνησιμότητας δεν είναι μόνο θέμα αποδοτικής ιατρικής φροντίδας, αλλά και κοινωνικής δικαιοσύνης. Οι κίνδυνοι, που οι γυναίκες αντιμετωπίζουν φέρνοντας ζωή στον κόσμο, δεν είναι μόνο ζήτημα καθαρής ατυχίας ή αναπόφευκτων φυσικών μειονεκτημάτων, αλλά αδικίες, που οι κοινωνίες έχουν χρέος να θεραπεύσουν διαμέσου των πολιτικών, ιατρικών και νομικών συστημάτων τους.

Καθώς η Π.Ο.Υ. μπαίνει στη δεύτερη πενήτηκονταετία της, η ίδια, ως σύνολο σε παγκόσμιο επίπεδο –περιφερειακό και εθνικό– εργάζεται προς την ανανέωση της πολιτικής της "Υγείας Για Όλους", και τη διαμορφώνει έτσι ώστε να ανταποκρίνεται στις προκλήσεις των επόμενων 50 ετών. Μία από αυτές τις προκλή-

σεις είναι να αναμετρηθεί αποτελεσματικά με τις απειλές στην κοινωνική δικαιοσύνη, από τις οποίες η επισφαλής μητρότητα αποτελεί ένα ιδιαίτερα τραγικό παράδειγμα. Με αυτή την ανανέωση, η Π.Ο.Υ. θα ενισχύσει τη δέσμευσή της για την υγεία των γυναικών, στις περιπτώσεις που εκείνες γίνονται περισσότερο τρωτές, όταν, δηλαδή, φέρνουν μία καινούργια ζωή στον κόσμο.

Ελπίζω ότι η Παγκόσμια Ημέρα Υγείας, θα παρακινήσει τις χώρες να ρίξουν μία προσεκτική ματιά στη θέση της γυναίκας στην κοινωνία, συμπεριλαμβανομένης και της πρόσβασής τους στους διαθέσιμους πόρους, στην ενημέρωση και στις υπηρεσίες ιατρικής φροντίδας, όταν τη χρειάζονται περισσότερο από κάθε άλλη φορά.

Αυτό θα πρέπει, ως αναγκαιότητα, να περιλαμβάνει τις οικογένειες, τις κοινότητες και τις κοινωνίες ως κάτι ενιαίο, και να φέρνει κοντά το δημόσιο και ιδιωτικό τομέα.

Μία ισχυρή εθνική δέσμευση, είναι γι' αυτό το λόγο απαραίτητη προϋπόθεση για επιτυχία. Μου δίνει ιδιαίτερη ευχαρίστηση να σημειώσω το γεγονός, ότι η Π.Ο.Υ., στις προσπάθειές της για να κάνει τη μητρότητα ασφαλέστερη, έχει ως αρωγούς και άλλους συνεργάτες, συμπεριλαμβανομένων της Παγκόσμιας Τράπεζας, της UNICEF, της UNFPA (Ταμείο του ΟΗΕ για την Αντιμετώπιση Αναγκών Πληθυσμών) και πολλών τοπικών και διεθνών μη κυβερνητικών οργανώσεων. Αυτή η συνεργασία θα δώσει πρόσθετη δύναμη στις προσπάθειές μας, για να εξασφαλίσουμε ότι η εγκυμοσύνη είναι ένα χαρμόσυνο γεγονός για όλες τις γυναίκες και τις οικογένειές τους».

Ευχαριστώ



Μητρικός Θηλασμός Νέα απ' όλο τον Κόσμο

Στις 9/4/1998 λάβαμε από το Υπουργείο Υγείας και Πρόνοιας την παρακάτω επιστολή:

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΥΓΕΙΑΣ & ΠΡΟΝΟΙΑΣ
Δ/ΝΣΗ ΠΡΩΤ. ΦΡΟΝΤ. ΥΓΕΙΑΣ
ΤΜΗΜΑ Α2γ

Ταχ. Δ/ση : Αριστοτέλους 17
Ταχ. Κώδικας : 101 87
Πληροφορίες : Α. Χάλιου
Τηλέφωνο : 5235908

Αθήνα 30-3-98
Αριθ. Πρωτ. Α2γ/οικ. 1701
ΠΡΟΣ: Νοσοκομεία

Όπως ο πίνακας Αποδεκτών

α. Πρόεδρος Δ.Σ.

β. Διοικητικούς Δ/ντές

γ. Νοσηλευτικές Υπηρεσίες

δ. Μαιευτικές Κλινικές

ε. Νεογνολογικές-Παιδιατρικές Κλινικές

ΘΕΜΑ: 2ο Εκπαιδευτικό σεμινάριο για το μητρικό θηλασμό από 4 έως 9 Μαΐου 1998

Το Υπουργείο Υγείας και Πρόνοιας, για την προώθηση και καθιέρωση του μητρικού θηλασμού στη χώρα μας έχει προγραμματίσει το 2ο εκπαιδευτικό σεμινάριο για τη δημιουργία στελεχών εκπαίδευσης στο μητρικό θηλασμό, από 4 έως 9 Μαΐου, σε συνεργασία με το τμήμα μητρικού θηλασμού του Περ. Γεν. Νοσ. Μαιευτηρίου Αθηνών "ΕΛΕΝΑ ΒΕΝΙΖΕΛΟΥ".

Στη συνέχεια τα στελέχη αυτά θα αναλάβουν την εκπαίδευση του υγειονομικού προσωπικού στους χώρους εργασίας τους.

Να ορίσετε ένα παιδίατρο και μία μαία, των οποίων τα έξοδα μετακίνησης και παραμονής θα βαρύνουν τον προϋπολογισμό του Νοσοκομείου σας, και παρακαλούμε να

μας ενημερώσετε εγκαίρως.

Ευχαριστούμε για την ανταπόκριση και τη συνεργασία.

Ο ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΥΓΕΙΑΣ

Μ. ΣΚΟΥΛΑΚΗΣ

(σφραγίδα-υπογραφή)

ΠΙΝΑΚΑΣ ΔΙΑΝΟΜΗΣ

- | | |
|---|--|
| 1. Νομ. Γεν. Νοσ/μείο Κέρκυρας
Τ.Κ. 491 00 ΚΕΡΚΥΡΑ | 9. Νομ. Γεν. Νοσ/μείο Ρόδου
Τ.Κ. 851 00 ΡΟΔΟΣ |
| 2. Νομ. Γεν. Νοσ/μείο Λευκάδας
Τ.Κ. 311 00 ΛΕΥΚΑΔΑ | 10. Περ. Γεν. Νοσ/μείο Αλεξανδρούπολης
Τ.Κ. 681 00 ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥΠΟΛΗ |
| 3. Νομ. Γεν. Νοσ/μείο Κεφαλληνίας
Τ.Κ. 281 00 ΚΕΦΑΛΛΗΝΙΑ | 11. Νομ. Γεν. Νοσ/μείο Κομοτηνής
Τ.Κ. 691 00 ΚΟΜΟΤΗΝΗ |
| 4. Νομ. Γεν. Νοσ/μείο Ζακύνθου
Τ.Κ. 291 00 ΖΑΚΥΝΘΟΣ | 12. Περ. Γεν. Νοσ/μείο "ΑΓΙΟΣ ΑΝΔΡΕΑΣ"
Τ.Κ. 263 35 ΠΑΤΡΑ |
| 5. Νομ. Γεν. Νοσ/μείο Μυτιλήνης
Τ.Κ. 811 00 ΜΥΤΙΛΗΝΗ | |
| 6. Νομ. Γεν. Νοσ/μείο Χίου
Τ.Κ. 821 00 ΧΙΟΣ | |
| 7. Νομ. Γεν. Νοσ/μείο Σάμου
Τ.Κ. 831 00 ΣΑΜΟΣ | Κοιν.: α) Περ. Γεν. Νοσ. Μαιευτήριο
Αθηνών "ΕΛΕΝΑ ΒΕΝΙΖΕΛΟΥ"
Τ.Κ. 115 21 ΑΘΗΝΑ |
| 8. Νομ. Γεν. Νοσ/μείο Κω
Τ.Κ. 853 00 ΚΩΣ | β) Α2γ (3) |

ΕΛΛΑΔΑ

Οι μαίες και οι παιδίατροι, που πήραν μέρος στο "2ο Εκπαιδευτικό Σεμινάριο Μητρικού Θηλασμού", έδειξαν ιδιαίτερο ενδιαφέρον και ενθουσιασμό, που συνετέλεσαν στην απόλυτη επιτυχία του Σεμιναρίου.

Το "3ο Εκπαιδευτικό Σεμινάριο" θα γίνει στις 1-7 Νοεμβρίου 1998, κατά τη διάρκεια του εορτασμού της "Παγκόσμιας Εβδομάδας Μητρικού Θηλασμού".

ΝΕΑ ΖΗΛΑΝΔΙΑ

ΤΑ ΠΑΙΔΙΑ ΠΟΥ ΘΗΛΑΖΟΥΝ ΕΙΝΑΙ ΚΑΛΥΤΕΡΟΙ ΜΑΘΗΤΕΣ ΣΤΟ ΣΧΟΛΕΙΟ

(Έρευνα στη Νέα Ζηλανδία)

Επιμέλεια: Δρ **Θέμις Ζάχου**, Παιδίατρος.

Κατερίνα Δαλιάνη, Μαία του Π.Γ.Ν-Μαιευτηρίου "ΕΛΕΝΑ ΒΕΝΙΖΕΛΟΥ".

Πρόσφατη έρευνα, που έγινε στο "Christchurch School of Medecin" της Νέας Ζηλανδίας, έδειξε ότι τα παιδιά, που θήλασαν κατά τη βρεφική ηλικία, ήταν

καλύτεροι μαθητές από τους συμμαθητές τους, που τράφηκαν με ξένο γάλα. Τα αποτελέσματα της έρευνας, δημοσιευμένα στο περιοδικό "Pediatrics", δει-

ξαν ότι όσο μεγαλύτερη είναι η διάρκεια του θηλασμού, τόσο πιο σταθερή και στατιστικά σημαντική είναι η σχέση με τα παρακάτω:

1) την ανάπτυξη του δείκτη I.Q., στην ηλικία των 8 έως 9 ετών,

2) την υψηλότερη βαθμολογία από τους δασκάλους στην ανάγνωση και τα μαθηματικά, στην ηλικία των 8 έως 12 ετών,

3) την καλύτερη κατανόηση κειμένου και γενικά την ιδιαίτερη ικανότητα σ' όλες τις σχολικές δραστηριότητες, στην ηλικία των 10 έως 13 ετών.

4) την υψηλή απόδοση στις εξετάσεις, για την απόκτηση σχολικών διπλωμάτων.

Ο Dr David M. Ferguson, ένας από τους ερευνητές, είπε ότι τα θετικά ευρήματα αυτής της έρευνας συμφωνούν με τα αποτελέσματα ενός αυξανόμενου αριθμού ερευνών, που έχουν δείξει μικρά αλλά σταθερά οφέλη του μητρικού θηλασμού, σε ό,τι αφορά την αντίληψη των παιδιών.

Ο μητρικός θηλασμός ήταν ένα μέρος μίας μεγάλης έρευνας για την πνευματική ανάπτυξη των παιδιών, η οποία έγινε σε περισσότερα από 1.000 παιδιά, που γεννήθηκαν το 1977 στο "Christchurch Πανεπιστημιακό Νοσοκομείο".

Τα παιδιά της έρευνας, που παρακολούθηθηκαν από τη γέννησή τους μέχρι την ηλικία των 18 ετών, έδειξαν σταθερές διαφορές στις εκπαιδευτικές επιδόσεις τους στις διάφορες ηλικίες, που είχαν σχέση με τη διάρκεια του θηλασμού.

Παιδιά που θήλασαν για 8 μήνες ή περισσότερο, είχαν μεγαλύτερο σκορ στα τεστ επιδόσεων. Επίσης, ήταν πολύ λίγα αυτά, που εγκατέλειπαν το σχολείο χωρίς να πάρουν δίπλωμα.

Στη Νέα Ζηλανδία, σύμφωνα με την έρευνα, το ποσοστό του μητρικού θηλα-

σμού είναι 88% κατά τη γέννηση και 24% μέχρι και τον 8ο μήνα, με προσθήκη στερεών τροφών. Η Νέα Ζηλανδία παρέχει ένα κλίμα υγείας για τα παιδιά. Τα ποσοστά βρεφικής και μητρικής θνησιμότητας είναι χαμηλά.

Το 31% του εθνικού προϋπολογισμού διατίθεται για την Υγεία και την Παιδεία. Το νερό που καταναλώνεται είναι καθαρό και ασφαλές. Παρέχεται πρωτοβάθμια φροντίδα υγείας, με εμβολιασμούς και γενικά πρόληψη υγείας, καθώς και υποχρεωτική δευτεροβάθμια εκπαίδευση.

Είναι σημαντικό, ότι ακόμη και μ' αυτές τις προνομιούχες συνθήκες, η εκλογή του μητρικού θηλασμού από τις οικογένειες για τη διατροφή των παιδιών τους, είναι αναγκαιότητα, λόγω των αμέτρητων αποδεδειγμένων πλεονεκτημάτων για την υγεία τους, τώρα και αύριο.

Η σελίδα του περιοδικού "Pediatrics", υπάρχει στο Internet με τα στοιχεία:

<www.pediatrics.org/cgi/content/full/101/1/e9>.

ΔΙΟΡΘΩΣΗ

Επειδή στο προηγούμενο τεύχος του περιοδικού "ΕΛΕΥΘΩ" (1ο/1998) χτύπησε ο "δαίμων του τυπογραφείου", (συνηθισμένη περίπτωση στο χώρο των εκδόσεων), θεωρώ υποχρεωσή μου να ζητήσω συγγνώμη για το λάθος από την κ. Ειρήνη Πλεύρη και να διορθώσω την αναγραφόμενη επαγγελματική ιδιότητά της, της οποίας τα πλήρη στοιχεία είναι:

Ειρήνη Πλεύρη

Διευθύντρια της Νοσηλευτικής Υπηρεσίας του Π.Γ.Ν-Μαιευτηρίου "ΕΛΕΝΑ ΒΕΝΙΖΕΛΟΥ".

A. Νικολαΐδου
Εκδότης του "ΕΛΕΥΘΩ"

ΣΥΝΕΔΡΙΑ - ΣΕΜΙΝΑΡΙΑ απ' όλο τον Κόσμο για το Μητρικό Θηλασμό

- | | |
|-------------------|--|
| July 3-5 | • Mother-to-Mother Magic
LLL South Africa Area Conference 1998, Johannesburg, South Africa. |
| July 16-19 | • ILCA Annual Conference, Florida, USA. |
| July 23-25 | • LLLI Annual Seminar for Physicians on Breastfeeding, USA. |
| June 29 - July 24 | • Breastfeeding: Practice and Policy Course, ICH, UK. |
| August 1-8 | • WABA World Breastfeeding Week, Breastfeeding: The Best investment. |
| August 3-15 | • Code Development Workshop, IBFAN Africa & ICDC Penang Nairobi, Kenya. |
| August 7-9 | • The Passage to Motherhood International Conference, CAPERS, Brisbane. |
| Sept. 28 - Oct. 6 | • Implementing the International Code of Marketing of Breastmilk Substitutes ICDC/IBFAN, Penang, Malaysia. |



Την 21η Μαΐου 1998, έφυγε από κοντά μας η αλησμόνητη συνάδελφος Ειρήνη Μπενετατού. Η είδηση του θανάτου της προκάλεσε βαθιά συγκίνηση και θλίψη σ' εμάς, που είχαμε το προνόμιο να τη γνωρίσουμε και να συνεργαστούμε μαζί της. Η τελετή της κηδείας έγινε στην ιδιαίτερη πατρίδα της, την όμορφη Σάμη της Κεφαλλονιάς, που τόσο αγαπούσε. Η Πρόεδρος του Δ.Σ. του Σ.Ε.-Μ.Α., μου ανέθεσε το δύσκολο και οδυνηρό καθήκον να τη συνοδεύσω και να απευθύνω στην αξέχαστη συνάδελφο τον τελευταίο χαιρετισμό .

Η Ειρήνη είχε αποφοιτήσει από τη Σχολή Μαιών του Μαιευτηρίου «ΑΛΕΞΑΝΔΡΑ». Μετεκπαιδεύτηκε στην Ελβετία, όπου και απέκτησε εφόδια, που τη βοήθησαν να διακριθεί στον επαγγελματικό χώρο και κυρίως στον τομέα της ψυχοπροφυλακτικής προετοιμασίας της εγκύου για τον τοκετό. Οι δραστηριότητές της, επεκτάθηκαν στη διδασκαλία της Ψυχοπροφυλακτικής στις σπουδάστριες της Σχολής Μαιών του Μαιευτηρίου «ΑΛΕΞΑΝΔΡΑ», και στη συμμετοχή της στο Διοικητικό Συμβούλιο του Σ.Ε.Μ.Α., του οποίου ήταν Γραμματέας για πολλά χρόνια, με ανεκτίμητη προσφορά.

Συμμετείχε δραστήρια στην ίδρυση της "Ψυχοπροφυλακτικής Εταιρείας" και ήταν Γραμματέας του Διοικητικού Συμβουλίου. Είχε εκπροσωπήσει το Δ.Σ. του Σ.Ε.Μ.Α. στις συνεδριάσεις της Συμβουλευτικής Επιτροπής της Ε.Ο.Κ., για την εκπαίδευση των Μαιών στις Βρυξέλλες και τη Liaison Committee.

Με την ευγένεια, το ήθος, τη συμπεριφορά, την καλοσύνη, την καλή συνεργασία, παράλληλα με τη γνώση ξένων γλωσσών, ήταν ο καλύτερος πρεσβευτής μας.

Μακροχρόνια ασθένεια, δυστυχώς, μας στέρησε την παρουσία της από πολύ νωρίς. Εμείς θα τη θυμόμαστε πάντα, όπως τη γνωρίσαμε: χαμογελαστή και πρόθυμη να βοηθήσει για την προαγωγή του επαγγέλματός μας.

Εύχομαι το αστέρι της Ειρήνης να γίνει ένας φωτεινός φάρος για τις νεότερες γενιές Μαιών-Μαιευτών. Αντίο Ειρήνη.

Βικτωρία Ρόζου-Πνευματικάτου

τ. Διευθύνουσα Ανωτέρας Σχολής Μαιών Μαιευτηρίου «ΑΛΕΞΑΝΔΡΑ»

Συνάντηση της "Liaison Committee EC Midwives" στην Αθήνα

Στις 6-7 Ιουνίου 1998, πραγματοποιήθηκε στην Αθήνα η Ετήσια Συνάντηση της "Liaison Committee EC Midwives" (Σύνδεσμος Επιτροπής Μαιών-Μαιευτών Ευρωπαϊκής Ένωσης). Η οργάνωση γίνεται κάθε χρόνο σε διαφορετική πρωτεύουσα της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Αυτή τη χρονιά, ο Σύλλογός μας οργάνωσε τη Συνάντηση στο Ξενοδοχείο "FENIX" της Γλυφάδας.

Οι εργασίες της Συνάντησης έληξαν με επιτυχία. Συμμετείχαν 2 εκπρόσωποι από 13 κράτη-μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης, καθώς και εκπρόσωποι εκτός Ευρωπαϊκής Ένωσης (Νορβηγία - Ελβετία - Κύπρος), ως παρατηρητές.

Η συμμετοχή της Κύπρου ως παρατηρητή, ήταν αποτέλεσμα των προσπαθειών του Συλλόγου μας και επιτυχία –σε διπλωματικό επίπεδο– της Προέδρου κ. Ελένης Σαμαριτάκη. Η προσπάθεια αυτή έχει

ιδιαίτερη σημασία για την Ελλάδα και την Κύπρο, σε σχέση με το επάγγελμά μας, εν όψει των διαπραγματεύσεων για την ένταξη της Κύπρου στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Η συνάδελφος από την Κύπρο, κ. Χλόη Λη, φάνηκε αντάξια των προσδοκιών μας και είχε μία αξιόλογη, ανθρώπινη κι επιστημονική παρουσία. Ελπίζουμε να πάνε όλα καλά για το συγκεκριμένο θέμα, αλλά και για ό,τι αφορά την Κύπρο.

Στο επόμενο τεύχος του περιοδικού μας –κι αφού θα έχουμε λάβει τα Πρακτικά της Συνάντησης– θα δημοσιεύσουμε περισσότερα στοιχεία, που θα ενδιαφέρουν όλους μας.

Θα ήταν παράλειψη να μην αναφερθούμε στην Εταιρεία "ΠΡΟΚΤΕΡ ΚΑΙ ΓΚΑΜΠΛ ΕΛΛΑΣ", επισημαίνοντας τη στήριξη που μας έδωσε για την αντιμετώπιση των εξόδων, που χρειάστηκαν, για την οργάνωση και την επιτυχία αυτής της Συνάντησης.



Είμαστε στην ευχάριστη θέση να σας ανακοινώσουμε, ότι μετά από σχετικές διαδικασίες ο Σύλλογός μας κυκλοφόρησε το παραπλεύρως αυτοκόλλητο σήμα αυτοκινήτου για το έτος 1998, με σκοπό να χρησιμοποιηθεί από τις μαιές και τους μαιευτές όλων ανεξαιρέτως των Σ.Ε.Μ. Ελλάδας, όπως αυτό γίνεται μέχρι σήμερα από τις μαιές και τους μαιευτές άλλων χωρών.

Η ισχύς του σήματος θα είναι ετήσια. Κάθε χρόνο θα αντικαθίσταται με ένα καινούργιο, στο οποίο θα αναγράφεται

το τρέχον έτος. Η κατασκευή του σήματος είναι μεταξοτυπία, με δύο χρώματα εκτύπωσης (μπλε και χρυσαφί). Το σήμα αυτό πρωτοκυκλοφόρησε το 1981, για τα 100 χρόνια του Αγγλικού Κολλεγίου Μαιών, και χρησιμοποιήθηκε από τη Διεθνή Συνομοσπονδία Μαιών (I.C.M.) το 1981, στο Διεθνές Συνέδριο του Brighton. Το σήμα αυτοκινήτου διατίθεται από το Σύλλογό μας στην τιμή των 1.000 δραχμών και στέλνεται προς τους συναδέλφους και των άλλων Σ.Ε.Μ. κατόπιν παραγγελίας. Τηλέφωνο ή fax για παραγγελία: 64.65.691.

Φιλοδοξία του Συλλόγου μας: Από το 1999, το σήμα αυτοκινήτου να προσφέρεται δωρεάν στα μέλη του με την εξόφληση της ετήσιας συνδρομής τους.

Μάιος: ο μήνας με τις περισσότερες εορτές

Μαρία Λιουλιά-Τσιτσιλώνη, Πτυχιούχος Διδάσκουσα Μαία του Kingston College του Λονδίνου.

Μήνας Μάιος: ο χιλιотραγουδισμένος μήνας, ο γεμάτος ομορφιά, άνθηση και καρποφορία. Πιθανολογείται ότι το όνομά του ετυμολογικά προέρχεται από το Μαја (=Μαία), που ήταν το όνομα της μητέρας του Ερμή. Η Μαја ήταν ρωμαϊκή θεότητα, σύμβολο της γονιμότητας της γης, την οποία τιμούσαν ιδιαίτερα οι Ρωμαίοι.

Στη χώρα μας, την παραμονή της Πρωτομαγιάς συνηθίζεται να πηγαίνουμε στην εξοχή για "να προύπαντήσουμε το Μάη", "να πιάσουμε το Μάη". Φτιάχνουμε ανθοδέσμες ή στεφάνια και τα κρεμάμε στην είσοδο του σπιτιού ή στα μπαλκόνια. Απαραίτητα είναι το στάχυ για την καρποφορία και το σκόρδο για τη βασκανία.

Η Πρωτομαγιά ορίσθηκε ως "Παγκόσμια Ημέρα των Εργατών" σε ανάμνηση της απεργίας των εργατών στο Σικάγο, το 1886, που το αίτημά τους ήταν η οκτάωρη απασχόληση. Το σύνθημά τους ήταν: "οκτώ ώρες εργασία, οκτώ ώρες ύπνος, οκτώ ώρες ψυχαγωγία".

Στις 5 Μαΐου εορτάζεται η "Παγκόσμια Ημέρα της Μαίας". Η ημέρα αυτή καθιερώθηκε από το 22ο Παγκόσμιο Συνέδριο Μαιών, που έγινε το 1990 στην πόλη Kobe της Ιαπωνίας. Για πρώτη φορά εορτάστηκε παγκόσμια το 1991. Στόχος: "Ασφαλής τοκετός για όλες τις γυναίκες".

Στις 12 Μαΐου εορτάζεται η "Παγκόσμια Ημέρα της Αδελφής Νοσοκόμου". Η 12η Μαΐου είναι η ημέρα γεννήσεως της Florence Nightingale. Η F.N. γεννήθηκε το 1820 στη Φλωρεντία της Ιταλίας. Είναι η γυναίκα, που κατόρθωσε, με όπλο τη με-

γάλη της καρδιά, τη μόρφωσή της και με αρωγό την κοινωνική της θέση (οι γονείς της ήταν Άγγλοι αριστοκράτες), να ανυψώσει στο επιστημονικό επίπεδο το επάγγελμα της αδελφής νοσοκόμου και της μαίας.

Η δεύτερη Κυριακή του Μαΐου έχει καθιερωθεί ως "Παγκόσμια Ημέρα της Μητέρας". Η ιδέα ξεκίνησε από τις Η.Π.Α., όταν πρόεδρος ήταν ο Ουίλσον. Το 1914, η αμερικανίδα Άννα Τσάρβος πρότεινε στο Κογκρέσσο να οριστεί μία ημέρα το χρόνο για να εορτάζεται παγκόσμια και πανηγυρικά η " Ημέρα της Μητέρας", ως σύμβολο της ανθρώπινης ύπαρξης και ως πηγή της εξέλιξης και της προόδου της ανθρώπινης κοινωνίας.

Στον τόπο μας, μέχρι το 1958, ως ημέρα εορτασμού της μητέρας είχε καθιερωθεί η 2α Φεβρουαρίου, ημέρα της "Υπαπαντής του Κυρίου". Από το 1959, με απόφαση των συνεργαζομένων γυναικείων σωματείων της χώρας μας, ισχύει και για την Ελλάδα η διεθνής ημερομηνία εορτασμού, που είναι η δεύτερη Κυριακή του Μαΐου.

Η 15η Μαΐου έχει ορισθεί ως "Παγκόσμια Ημέρα της Οικογένειας".

Η 24η Μαΐου έχει ορισθεί ως "Παγκόσμια Ημέρα των Ηλικιωμένων". Η ημερομηνία αυτή καθιερώθηκε από το 1ο Πανελλαδικό Συνέδριο Συνταξιούχων, που έγινε στις 24 και 25 Μαΐου του 1984, και για πρώτη φορά εορτάστηκε το 1985.

Τέλος, η 31η Μαΐου έχει ορισθεί ως "Παγκόσμια Ημέρα κατά του Καπνισμού".

5η Μαΐου: Παγκόσμια Ημέρα της Μαΐας*

* Με την ευκαιρία της 5ης Μαΐου 1998, που είναι η Παγκόσμια Ημέρα της Μαΐας, ο Σύλλογός μας έστειλε προς τα Μ.Μ.Ε. το παρακάτω Δελτίο Τύπου:

ΔΕΛΤΙΟ ΤΥΠΟΥ

Η 5η Μαΐου 1998 είναι η 8η επέτειος του εορτασμού της Παγκόσμιας Ημέρας της Μαΐας, όπως έχει καθιερωθεί από τη Διεθνή Συνομοσπονδία Μαιών και έχει γίνει αποδεκτή από την Παγκόσμια Οργάνωση Υγείας. Το φετινό θέμα της εορτής είναι: **"Η Μαΐα, πρόσωπο-κλειδί στην παροχή υπηρεσιών υγείας για την προστασία της μητρότητας"**.

Σύμφωνα με τις στατιστικές της Π.Ο.Υ., όπου οι γυναίκες στην αναπαραγωγική ηλικία (μητέρα-παιδί) έχουν πρόσβαση σε εκπαιδευμένη μαία, υπάρχει μείωση περιγεννητικής θνησιμότητας και νοσηρότητας.

Δεν είναι τυχαίο που στις 7 Απριλίου, που εορτάζεται η Παγκόσμια Ημέρα Υγείας, το θέμα ήταν: **"Η εγκυμοσύνη είναι ένα ξεχωριστό γεγονός, που πρέπει να το διαφυλάξουμε με φροντίδα"**. Η Π.Ο.Υ. είχε στόχο, πριν το τέλος του 20ού αιώνα να μειωθούν οι θάνατοι των γυναικών της αναπαραγωγικής ηλικίας στο μισό. Ατυχώς, το 1996, οι θάνατοι αυτοί, που ήταν 500.000 σε όλο τον κόσμο, αυξήθηκαν στις 600.000. Από το ποσοστό αυτό, το 98% αναφέρεται στις αναπτυσσόμενες χώρες και κυρίως στις χώρες του τρίτου κόσμου.

Όμως, δεν πρέπει να επαναπαυόμαστε θριαμβολογώντας, επειδή στις αναπτυγμένες χώρες μειώθηκε το ποσοστό της περιγεννητικής νοσηρότητας και θνησιμότητας. Η παγκοσμιοποίηση όλων των προβλημάτων, αλλά και αυτών της υγείας, τουλάχιστον έμμεσα μας αγγίζουν, και επηρεάζουν και τις κοινωνίες που δεν έχουν αυτό το υψηλό ποσοστό.

Η μετακίνηση των πληθυσμών στις ημέρες μας είναι εύκολη, μαζική και πολλές φορές χωρίς καμιά υποδομή υποδοχής. Έτσι, εύκολα και γρήγορα, τα προβλήματα και τα οικονομικά, αλλά κυρίως αυτά της υγείας, ενσωματώνονται στα δικά μας. Πέρα από την ανθρωπιστική αντιμετώπιση, που όλοι μας οφείλουμε να δείχνουμε, χρειάζεται να συνειδητοποιήσουμε και τα πρακτικά καθημερινά προβλήματα από τα σύγχρονα αυτά φαινόμενα.

Στον τόπο μας, ένα μεγάλο ποσοστό μεταναστών και προσφύγων βρίσκεται ανάμεσά μας. Στο ποσοστό αυτό καθημερινά γίνεται αύξηση του αριθμού των γυναικών, ενώ πριν από μερικά χρόνια, στην πλειονότητά του ήταν ανδρικός πληθυσμός. Οι γυναίκες μετανάστριες και πρόσφυγες χρειάζονται την παροχή υπηρεσιών υγείας από τις εκπαιδευμένες μαίες, που ατυχώς βρίσκονται ουσιαστικά παροπλισμένες ως επαγγελματίες υγείας, και σε αντίθεση, είναι οι μοναδικές μαίες στην Ευρωπαϊκή Ένωση για τις οποίες το επίσημο κράτος δεν κάνει ούτε απλή αναφορά στο Εθνικό Σύστημα Υγείας της χώρας.

Οι ίδιες οι μαίες, προσπαθούν καθημερινά στο χώρο εργασίας να αποδείξουν ότι είναι ίδιες με τις συναδέλφους τους στις υπόλοιπες χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης, που

ασχολούνται επαγγελματικά με πάνω από το 90% των περιπτώσεων εγκυμοσύνης, φυσιολογικού τοκετού, φροντίδας νεογέννητου, οικογενειακού προγραμματισμού, αγωγής υγείας και σεξουαλικής διαπαιδαγώγησης, με άριστα αποτελέσματα.

Οικονομικά και άλλα συμφέροντα, αντιμετωπίζουν συχνά τη φυσιολογία της εγκυμοσύνης, του τοκετού και του νεογέννητου, σαν περιπτώσεις ασθενειών. Αποτέλεσμα, το υψηλό ποσοστό καισαρικών τομών –πάνω από το 30% των περιπτώσεων– όταν, στην Ολλανδία, Γαλλία, Δανία, Νορβηγία, Φιλανδία και Σουηδία, το ποσοστό αυτό κυμαίνεται από 7-11%.

Στην Ελλάδα, οι ημέρες παραμονής και νοσηλείας στο Μαιευτήριο είναι 4-7, ενώ στις παραπάνω χώρες από 4 ώρες έως 2 ημέρες. Επίσης, έχουμε το μεγαλύτερο αριθμό εκτρώσεων, το μικρότερο ποσοστό μητρικού θηλασμού, και ακόμα, παντελή έλλειψη σεξουαλικής διαπαιδαγώγησης στα σχολεία.

Παρατηρείται αφύσικη διόγκωση ιδιωτικής μαιευτικής φροντίδας, όταν διαθέτουμε, και άριστα κρατικά μαιευτήρια, και κέντρα υγείας, που λειτουργούν σε όλη την περιφέρεια, και πάνω από 4.000 εκπαιδευμένες μαιέες, που αναγκάζονται στην ετεροασχόληση, στην υποαπασχόληση και στην ανεργία.

Όλα τα παραπάνω, σε πλήρη αντίφαση με το υπαρκτό και αποδεκτό από όλους πρόβλημα υπογεννητικότητας. Συγκεκριμένα, για την αναπλήρωση του πληθυσμού μας χρειαζόμαστε 2,1 γεννήσεις ανά μητέρα, και ατυχώς αυτή τη στιγμή το νούμερο είναι κάτω από το 1.

Ο ισχυρισμός ότι οι μαιέες μπορούν να βοηθήσουν σ'αυτό, βασίζεται στην άποψη ότι η μαία μπορεί να βοηθήσει στη μείωση των εκτρώσεων, κυρίως, όμως, στην ελαχιστοποίηση του κόστους για τη φροντίδα και του παιδιού, αφού μπορεί, μέσα από το χώρο το Ε.Σ.Υ., να συμβάλλει αποφασιστικά, χωρίς καμιά πρόσθετη οικονομική επιβάρυνση για τις μητέρες και τις οικογένειές τους. Αυτό, ως απάντηση του ισχυρισμού ότι ο οικονομικός παράγοντας είναι η κύρια αιτία της υπογεννητικότητας. Ασφαλώς, υπάρχουν θέματα προς μελέτη, που έχουν σχέση με το δημογραφικό πρόβλημα. Και αυτό, για να μη θεωρηθεί, ότι λέγονται από τις μαιέες απόψεις με υπερβολή.

Ο Σύλλογός μας εξουσιοδοτήθηκε εγγράφως από τη Διεθνή Συνομοσπονδία Μαιών, να οργανώσει εκδηλώσεις για να τιμήσει αυτή την ημέρα. Επίσης, του ανετέθη η ευθύνη να ενημερώσει τα Μ.Μ.Ε., ώστε με τη σειρά τους να προκαλέσουν συζητήσεις και αναφορές που σχετίζονται με τα όσα παραπάνω αναφέρονται.

Ευχή μας, ο επόμενος εορτασμός να μας βρει με εκπληρωμένους κάποιους από τους στόχους μας, προς όφελος της μητέρας και του παιδιού. Αυτό απαιτεί την πολιτική βούληση και την πολιτική –σε εθνικό και διεθνές επίπεδο– στην εφαρμογή προγραμμάτων για την προστασία της μητρότητας, τα οποία βασίζονται στην εκπαίδευση και την εμπειρία των μαιών-μαιευτών.

Η φετινή εκδήλωσή μας θα γίνει την Τρίτη, 5 Μαΐου, στις 5.30 μ.μ., στο Μαιευτήριο "ΕΛΕΝΑ ΒΕΝΙΖΕΛΟΥ", στον ειδικά διαμορφωμένο χώρο, που αυτές τις ημέρες πραγματοποιείται ένα από τα δύο ετήσια "Εβδομαδιαία Σεμινάρια Μητρικού Θηλασμού", με την ευθύνη του Υπουργείου Υγείας-Πρόνοιας και τη συνεργασία του Μαιευτηρίου "ΕΛΕΝΑ ΒΕΝΙΖΕΛΟΥ" και του Συλλόγου μας.

Με τιμή
Για το Δ.Σ.

Η Πρόεδρος
ΕΛΕΝΗ ΣΑΜΑΡΙΤΑΚΗ

Η Γραμματέας
ΑΙΚΑΤΕΡΙΝΗ ΔΑΛΙΑΝΗ

Ο εορτασμός της Παγκόσμιας Ημέρας της Μαίας στο Ιδιωτικό Μαιευτήριο "ΛΗΤΩ"

Η ΜΑΙΑ, ΒΑΣΙΚΟΣ ΠΑΡΑΓΟΝΤΑΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΟΑΓΩΓΗ ΤΗΣ ΑΣΦΑΛΟΥΣ ΜΗΤΡΟΤΗΤΑΣ

*Ομιλία της **κ. Αντωνίας Τουφίδου**, Μαίας του Ιδιωτικού Μαιευτηρίου "ΛΗΤΩ" (Τετάρτη, 6 Μαΐου 1998).

Κυρίες και Κύριοι,
Αγαπητοί Συνάδελφοι,

Η Παγκόσμια Ημέρα της Μαίας εορτάσθηκε για πρώτη φορά στις 5 Μαΐου 1991.

Απώτερος σκοπός της ήταν ν' αφυπνήσει το πολιτικό και δημόσιο αίσθημα, για τις καταστάσεις που σχετίζονται με την υγεία της γυναίκας στην εγκυμοσύνη και στον τοκετό, αλλά και να επισημάνει το ρόλο των μαιών στη μείωση της μητρικής και νεογνικής θνησιμότητας και νοσηρότητας.

Έκτοτε, καθιερώθηκε η ημέρα αυτή να εορτάζεται στις 5 Μαΐου κάθε χρόνο, απ' όλους τους οργανισμούς μαιών παγκοσμίως, αποδίδοντας φόρο τιμής στο επάγγελμα της μαίας, το τόσο αρχαίο όσο και η ανθρωπότητα, και το τόσο σημαντικό, όσο και η γέννηση κάθε νέου ανθρώπου.

Το φετινό θέμα εορτασμού της Παγκόσμιας Ημέρας της Μαίας: "**Η Μαία, πρόσωπο-κλειδί στην παροχή υπηρεσιών υγείας για Ασφαλή Μητρότητα**", είναι συγχρόνως και μήνυμα αγωνιστικής παρουσίας και προσπάθειας των μαιών, για μείωση του ποσοστού μητρικής θνησιμότητας και νοσηρότητας στο 50%, μέχρι το έτος 2000.

Η Διεθνής Συνομοσπονδία Μαιών (ICM), μέλη της οποίας είναι και οι Σύλλογοι Μαιών της Ελλάδας, με δήλωσή της για τη φετινή Παγκόσμια Ημέρα της Μαίας,

παροτρύνει τους οργανισμούς μαιών, παγκοσμίως, να τονίσουν το μοναδικό ρόλο των μαιών στην κοινωνία, και προτρέπει τις κυβερνήσεις και τους διεθνείς οργανισμούς:

1) Να επιδείξουν παγκοσμίως τη δέσμευσή τους προς τις γυναίκες, με το να ενδυναμώσουν το ρόλο και το "status" των μαιών, σε αναγνώριση της ικανότητας των εκπαιδευμένων μαιών να παρέχουν ασφαλή φροντίδα.

2) Να θεσπίσουν νομοθεσία και πολιτική, που να επικυρώνει το βασικό δικαίωμα των γυναικών, να δέχονται τη φροντίδα των εκπαιδευμένων μαιών στη διάρκεια της εγκυμοσύνης και του τοκετού.

3) Να αναπτύξουν σε εθνικό επίπεδο πρωτοβουλίες για Ασφαλή Μητρότητα, για να μειωθεί η μητρική και νεογνική θνησιμότητα και νοσηρότητα.

Στο σημείο αυτό θεωρώ σκόπιμο να αναφέρω τον ορισμό της μαίας, όπως αυτός έχει εγκριθεί από τη Διεθνή Συνομοσπονδία Μαιών (ICM), το 1972, τη Διεθνή Ομοσπονδία Μαιευτήρων Γυναικολόγων (FIGO), το 1973, και την ΕΟΚ, για τις Κατευθυντήριες Οδηγίες Μαιών, καθότι σημείο των καιρών μας αποτελεί η υποβάθμιση του ρόλου της μαίας, σε περιορισμένη εκτέλεση των ουσιαστικών της καθηκόντων.

Έτσι, «η μαία είναι πρόσωπο, που έχει εισαχθεί κανονικά και έχει παρακολουθήσει εκπαιδευτικό πρόγραμμα Μαιευτικής,

αναγνωρισμένο στη χώρα που ανήκει, έχει συμπληρώσει με επιτυχία το πρόγραμμα σπουδών στη Μαιευτική, και έχει τα προσόντα, που απαιτούνται για την άσκηση της Μαιευτικής.

Η μαία πρέπει να είναι ικανή για να παρέχει επίβλεψη, φροντίδα και συμβουλές στις γυναίκες κατά τη διάρκεια της εγκυμοσύνης, του τοκετού και της λοχείας, να εκτελεί τοκετούς με δική της ευθύνη, και να φροντίζει το νεογέννητο και το θρέφος. Αυτή η φροντίδα συμπεριλαμβάνει προληπτικά μέτρα, διάγνωση των ανωμαλιών στη μητέρα και το παιδί, κλήση ιατρικής βοήθειας και εκτέλεση μέτρων ανάγκης, σε απουσία ιατρικής βοήθειας.

Η μαία έχει ένα εξαιρετικά σπουδαίο ρόλο στην υγειονομική διαφώτιση, όχι μόνο των ασθενών, αλλά μέσα στην οικογένεια και στην κοινότητα. Η εργασία της πρέπει να περιλαμβάνει εκπαίδευση κατά την εγκυμοσύνη και προετοιμασία γονέων, και να επεκτείνεται σε ορισμένους τομείς γυναικολογίας, οικογενειακού προγραμματισμού και παιδικής προστασίας. Μπορεί να εργάζεται σε νοσοκομεία, κλινικές, υγειονομικές μονάδες, στο σπίτι ή σε άλλες εργασίες».

Έχοντας υπόψη μας τα παραπάνω, είναι τραγικό να διαπιστώνεται ότι την τε-



λευταία δεκαετία 600.000 και πλέον γυναίκες απεθίωσαν παγκοσμίως, ενώ 5.000.000 γυναίκες είναι μόνιμα ανίκανες, από ασθένειες που σχετίζονται με την εγκυμοσύνη και τον τοκετό.

Η πλειοψηφία αυτών, των μη απαραίτητων θανάτων και αναπηριών, προκύπτει σε αναπτυσσόμενες χώρες, όπου είναι γνωστό ότι το 50% των γυναικών γεννούν απουσία μαίων, ενώ έχει παγκοσμίως αποδειχθεί, ότι όπου μία γυναίκα έχει πρόσβαση σε μαία, το αποτέλεσμα για την εγκυμοσύνη της, όσον αφορά την υγεία της, την έκβαση του τοκετού της και την υγεία του νεογνού της, έχει σημαντικά βελτιωθεί.

Παράλληλα, όμως, σήμερα, προβάλλει περισσότερο παρά ποτέ, πιο επιτακτική η ανάγκη του επαναπροσδιορισμού και της επιστημονικής καταξίωσης του ρόλου της μαίας, όπως αυτός ασκείται στα πλαίσια της εξέλιξης της Μαιευτικής επιστήμης. Η Μαιευτική υπήρξε ένα από τα λίγα επαγγέλματα, που ήταν ανοιχτά για τις γυναίκες. Στην υπηρεσία της, τάχθηκαν γυναίκες με ασυνήθιστη ευφυΐα, ικανότητα και αυτοσεβασμό.

Βαρύ είναι το φορτίο, που επωμίζεται η νέα γενιά των μαίων, καθώς ένα ένδοξο και ταραχώδες παρελθόν προδιαγράφει ένα αβέβαιο μέλλον. Ωστόσο, αποτελεί πηγή αισιοδοξίας το γεγονός, ότι η εκπαιδευμένη μαία του σήμερα διαθέτει την επιστημονική κατάρτιση, την πρόσβαση σε σύγχρονες μεθόδους διάγνωσης και πρόληψης, την ευαισθησία, αλλά και την κατανόηση της γυναικείας φύσης, έτσι ώστε να στέκεται επάξια δίπλα στη γυναίκα, από τα πρώτα εφηβικά χρόνια της μέχρι τα γηρατειά της.

Τελειώνοντας, ελπίζω να κρίνετε με επιείκεια τη ρομαντική μου διάθεση, να τονίσω ότι το επάγγελμα της μαίας διακατέχεται από "άρωμα γυναίκας". Ας μην το αφήσουμε να ξεθυμάνει...

Σας ευχαριστώ

*Ομιλία της **κ. Στέλλας Πετραλή-Λούρου**, Διευθύνουσας του Ιδιωτικού Μαιευτηρίου "ΛΗΤΩ" (Τετάρτη, 6 Μαΐου 1998).

Κυρίες και Κύριοι,
Αγαπητοί Συνάδελφοι,

Σήμερα εορτάζουμε την Παγκόσμια Ημέρα της Μαίας. Όπως προείπε η κ. Τουφίδου, το 1991 ήταν η αρχή αυτού του εορτασμού, για να τιμηθεί το έργο και η προσφορά της μαίας. Η μαία, βεβαίως, δεν εμφανίστηκε το 1991, αλλά από αρχαιολογικών χρόνων, όταν οι πρόγονοί μας είχαν θεά των επιτόκων την Ελευθώ.

Όλοι γνωρίζουμε το μύθο, που θέλει την Ήρα να μην επιτρέψει στην Ελευθώ να μεταβεί στη Δήλο, για τη διεξαγωγή του τοκετού της Λητούς. Η Λητώ, επί εννέα ημερών νυχτα είχε ωδίνες αλλά δεν μπορούσε να γεννήσει, παρόλο που είχε γύρω της όλους τους αθανάτους. Γέννησε μόνο, όταν κατάφερε η Ίριδα, κρυφά από την Ήρα, να μεταφέρει την Ελευθώ στη Δήλο και να φέρει σε πέρας τον τοκετό.

Από τότε μέχρι σήμερα, η μαία και το λειτούργημά της έχουν περάσει από πολλά στάδια, ανάλογα με τις εποχές. Αυτό που δεν άλλαξε είναι η προσφορά της μαίας στην επίτοκο, τη λεχώιδα και το νεογνό.

Θα ήταν παράλειψη σήμερα, να θυμηθούμε μόνο τη μαία Ελευθώ, και να μη θυμηθούμε τη μαία Μαρία Μαστοράκη, την πρώτη Διευθύνουσα του Μαιευτηρίου "ΛΗΤΩ", που μαζί με τους γιατρούς οργάνωσαν αυτό το Μαιευτήριο. Παράλληλα, εκπαιδευσε τις μαίες και εμφύσησε σ' αυτές την αγάπη για το έργο τους και το ίδρυμα.

Θα ήταν παράλειψη, να μη θυμηθούμε την αείμνηστη μαία Άννα Βαγιωνή-Σωτηροπούλου, που ως Διευθύνουσα του Μαιευτηρίου "ΑΛΕΞΑΝΔΡΑ", αφιέρωσε το μεγαλύτερο μέρος της ζωής της στην επίτοκο, τη μητέρα και το νεογνό, και ως Διευ-

θύνουσα της Σχολής Μαιών "Βασίλισσα Φρειδερίκη", φρόντισε για τη σωστή εκπαίδευση των μαιών.

Τέλος, δεν πρέπει να ξεχάσουμε ποτέ το τεράστιο έργο της δ. Χαράς Βογιατζάκη, η οποία επί 50 χρόνια αγωνίστηκε ως Διευθύνουσα του Μαιευτηρίου "ΜΑΡΙΚΑ ΗΛΙΑΔΗ" και της Σχολής Μαιών "Βιργινία Σκυλίτση", για τον ίδιο σκοπό. Ως Πρόεδρος του Σ.Ε.Μ.Α., ανύψωσε τη θέση της μαίας, από την πρακτική μαμή των γιαγιάδων μας στην επιστήμη μαία του σήμερα.

Αναφερόμενη ονομαστικά στις τρεις αυτές γυναίκες, δεν σημαίνει ότι ξεχνώ τη στρατιά των μαιών, που η κάθε μία από τη θέση της έδωσε πάντα το καλύτερο.

Δεν πρέπει να ξεχάσουμε τη μαία των αγροτικών ιατρείων, που έκανε και κάνει τοκετούς κάτω από τις πλέον αντίξοες συνθήκες.

Δεν πρέπει να ξεχάσουμε τη μαία, που ασκεί νυχθημερόν ελεύθερο επάγγελμα και βρίσκεται πάντα στο πλευρό της επίτοκου.

Δεν πρέπει να ξεχάσουμε τη μαία των δημοσίων και ιδιωτικών μαιευτηρίων, που εργάζεται ακούραστα δίπλα στους γιατρούς.

Δεν πρέπει να ξεχάσουμε τη διδάσκουσα μαία, που αγωνίζεται να μεταλαμπαδεύσει τις γνώσεις της στις σπουδάστριες.

Η μαία του σήμερα, ως άλλη Ελευθώ, εργάζεται πάντοτε –μόνη της ή δίπλα στους γιατρούς– για το καλό του κοινωνικού συνόλου.

Τελειώνοντας, θέλω να τονίσω ότι ο ρόλος της μαίας είναι μεγάλος και δεν θα πάψει ποτέ να είναι σπουδαίος, είτε είναι κοντά στο γιατρό ή χωρίς το γιατρό.

Σας ευχαριστώ

Ο ρόλος της Μαίας στη Σεξουαλική Διαπαιδαγώγηση

Αλέκα Συκάκη-Δούκα, Μαία, τ έως Καθηγήτρια Τ.Ε.Ι. Αθήνας.

ΜΕΘΟΔΟΙ ΠΟΥ ΜΠΟΡΟΥΝ ΝΑ ΧΡΗΣΙΜΟΠΟΙΗΘΟΥΝ ΓΙΑ ΝΑ ΕΦΑΡΜΟΣΘΕΙ Ο ΘΕΣΜΟΣ ΤΗΣ ΣΕΞΟΥΑΛΙΚΗΣ ΑΓΩΓΗΣ

Η σεξουαλική ορμή, χωρίς αμφιβολία, είναι ενστικτώδης, έμφυτη. Ο τρόπος, όμως, που συμπεριφέρεται κανείς, που τη ζει, που την εφαρμόζει, μπορεί να επηρεαστεί θετικά ή και αρνητικά από την οικογένεια, το σχολείο, τον κοινωνικό περίγυρο.

Σε συνέδριο στην Ουψάλα, το *siacus* (sex information and education council of the United States of America), μεταξύ άλλων αποδέχεται ότι:

«**Η σεξουαλικότητα, ως λειτουργία όλης της προσωπικότητας, συμμετέχει σ' όλες τις βιολογικές, ψυχολογικές, κοινωνικές, πνευματικές και πολιτιστικές μεταβλητές της ζωής, οι οποίες με την επίδρασή τους στην ανάπτυξη της προσωπικότητας επηρεάζουν τις διαπροσωπικές σχέσεις των ανθρώπων και τις κοινωνικές δομές**».

Η Παγκόσμια Οργάνωση Υγείας (World Health Organisation) αποδέχεται ότι:

«**Η σεξουαλική υγεία είναι ο σύνδεσμος των σωματικών, συναισθηματικών, πνευματικών και κοινωνικών διαστάσεων της σεξουαλικής ύπαρξης, με τρόπο που να εμπλουτίζουν θετικά και να προωθούν την προσωπικότητα, την επικοινωνία και την αγάπη**».

Ο έφηβος δεν πρέπει να μάθει μόνο πώς ωριμάζει το σώμα του, πώς λειτουργεί, πώς γεννιούνται τα μωρά, αλλά είναι απαραίτητο να μάθει και πώς η σεξουαλική

ορμή, η σεξουαλική σχέση, πρέπει να είναι αλληλένδετες με την αγάπη, το σεβασμό, το ήθος, τις ψυχικές ανάγκες του.

Για να απολαύσει κανείς τη σεξουαλική υγεία, θα πρέπει να έχει:

- την ικανότητα να απολαμβάνει και να ελέγχει τη σεξουαλική και αναπαραγωγική του συμπεριφορά, με κοινωνικούς και προσωπικούς κανόνες,

- την ικανότητα να απαλλαγεί από φόβους, ντροπή, ενοχή, λανθασμένες πεποιθήσεις και άλλους ψυχολογικούς παράγοντες, που αναστέλλουν τη σεξουαλική ανταπόκριση και επεμβαίνουν στις σεξουαλικές σχέσεις.

1997: Η πολιτεία ερευνά, ψάχνει, μεθοδεύει και προγραμματίζει, για να προστατέψει την υγεία των εφήβων αφενός, και αφετέρου, για να προετοιμάσει συνειδητούς και υπεύθυνους πολίτες.

Η ενημέρωση για τον έφηβο είναι δύναμη. Ο έφηβος, σωστά ενημερωμένος, ποτέ δεν θα γίνει θύμα ύποπτου προβληματισμού. Πάντοτε, θα είναι σε θέση, να ανταπεξέλθει σε ιδιαίτερους προβληματισμούς στην επικίνδυνη ηλικία της εφηβείας. Άγνοια, άγχος, ταμπού, προβληματισμοί, δυναστεύουν και ταλαιπωρούν τη νιότη στη χρυσή ηλικία.

Πρόωρες σεξουαλικές σχέσεις, οδηγούν και εκθέτουν τους έφηβους στις δύσκολες πλευρές της σεξουαλικής ζωής, όπως η απρογραμμάτιστη εγκυμο-

σύνη, η έκτρωση, η κακοποίηση, οι βιασμοί, η πορνεία, τα αφροδίσια, η στειρότητα, το αλκοόλ, τα ναρκωτικά, το άγχος, οι προβληματισμοί.

Οι μέθοδοι, που μπορεί να χρησιμοποιηθούν, για να εφαρμοσθεί ο θεσμός της σεξουαλικής αγωγής υγείας, είναι πολυδιάστατοι. Θα μπορούσαμε να τις συνοψίσουμε σε προληπτικές μεθόδους, θεραπευτικές μεθόδους και κοινωνικές.

Προληπτική Συμβουλευτική

Η Προληπτική Συμβουλευτική περιλαμβάνει την ενημέρωση γύρω από τη φυσιολογική λειτουργικότητα του αναπαραγωγικού συστήματος και τη σύγχρονη τεχνολογία, σε ό,τι αφορά τις μεθόδους αντισύλληψης και προφύλαξης από τα σεξουαλικά μεταδιδόμενα νοσήματα.

Θεραπευτική Συμβουλευτική

Στα προγράμματα της Θεραπευτικής Συμβουλευτικής, απευθύνονται ζευγάρια και άτομα με προβλήματα σύλληψης-αντισύλληψης, στειρότητας, εγκυμοσύνης υψηλού κινδύνου, ψυχοσεξουαλικά προβλήματα, που διερευνώνται και παραπέμπονται στον ειδικό Μαιευτήρα, Ψυχολόγο, Ψυχίατρο, ή στο Κέντρο Στειρότητας, ή στο Σεξουαλικό Κέντρο.

Κοινωνική Συμβουλευτική

Η Κοινωνική Συμβουλευτική ενημερώνει, πληροφορεί, διαπαιδαγωγεί, επιμορφώνει, ερευνά και καθοδηγεί τα άτομα, σε φορείς που παρέχουν οργανωμένες υπηρεσίες, όπως: προστασία στην εκτός γάμου εγκυμοσύνη, στην τεχνητή γονιμοποίηση, στην υιοθεσία κ.ά. Ακόμη, η Κοινωνική Συμβουλευτική δίνει στοιχεία για την εξέλιξη και αποτελεσματικότητα της

όλης προσπάθειας.

Σε έρευνα της Παγκόσμιας Οργάνωσης Υγείας με θέμα "Σεξουαλική Αγωγή στην Ευρώπη", αναφέρεται το περιεχόμενο της Σεξουαλικής Αγωγής:

A. Περιορισμένα προγράμματα (συνήθεστερα):

A1. Ανατομία και φυσιολογία του αναπαραγωγικού συστήματος - υγιεινή της εμμηνορροσίας.

A2. Προφύλαξη από τα αφροδίσια νοσήματα - περιγραφή τοκετού.

B. Ευρύτερα προγράμματα (σπανιότερα):

A1, A2, και κοινωνικές, ψυχολογικές και ηθικές προεκτάσεις των σεξουαλικών σχέσεων - προετοιμασία για υπεύθυνη σεξουαλική και αναπαραγωγική ζωή.

Γ. Ευρύτατα προγράμματα (μόνο στη Σουηδία, τη Δανία, τη Γιουγκοσλαβία):

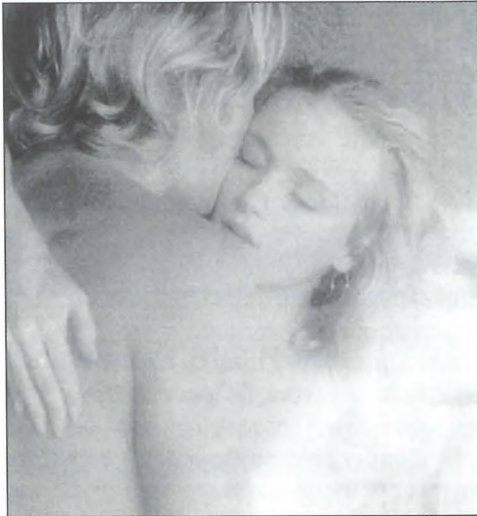
A1, A2, B, και ανώμαλες σεξουαλικές σχέσεις (π.χ. ομοφυλοφιλία, πορνογραφία κλπ.).

Σε χώρες που δεν γίνονται τα ευρύτερα προγράμματα, συνήθως, προσκαλούνται στο σχολείο οι ειδικοί (π.χ. γιατροί, νομικοί, ψυχολόγοι) για να τα συζητήσουν.

Ποιοί οι δάσκαλοι για την αγωγή υγείας και μέσα ενημέρωσης

Σε έρευνά της πάλι η Π.Ο.Υ., σχετικά με την εφαρμογή προγραμμάτων Σεξουαλικής Αγωγής σε διάφορες Ευρωπαϊκές χώρες, τα ταξινόμησε με βάση την αποδοχή τους και τη νομική κάλυψή τους.

Ακόμη, το Υφυπουργείο Νέας Γενιάς και Αθλητισμού, σε ειδική έκδοση εντύπου με τον τίτλο "Αγωγή Υγείας για Νέους", αναφέρει ότι: «Η αγωγή υγείας είναι μία



σύνθετη διαδικασία, που προσδιορίζει τα πολλαπλά προσόντα των ατόμων που ασκούν την αγωγή υγείας. Δεν αρκεί η γνώση Ιατρικής και Υγιεινής, απαραίτητη είναι η γνώση και η εμπειρία στους τομείς της επικοινωνίας και της συμπεριφοράς, καθώς και η άσκηση στο σχεδιασμό, την οργάνωση, την εκτέλεση και την αξιολόγηση των δραστηριοτήτων της αγωγής υγείας».

Τα προσόντα αυτά πρέπει να έχουν όλοι όσοι ασχολούνται με το σχεδιασμό και την εκτέλεση προγραμμάτων αγωγής υγείας. Τα ανάλογα προσόντα πρέπει να έχουν οι γιατροί και οι δάσκαλοι.

Η αγωγή υγείας δεν είναι αποκλειστική υπόθεση των γιατρών.

Ο ρόλος των γιατρών στο σύστημα αγωγής υγείας είναι σημαντικός, αλλά όχι αποκλειστικός.

Ο ρόλος των επαγγελματιών υγείας στη σεξουαλική διαπαιδαγώγηση

Μαίες, επισκέπτριες υγείας, νοσηλεύτριες, κοινωνικοί λειτουργοί, έχουν βασι-

κή θέση στη σεξουαλική αγωγή υγείας, μιάς και τα θέματα της σεξουαλικής αγωγής χρειάζονται γνώσεις και ικανότητες που περιλαμβάνονται στο γενικό πλαίσιο παροχής υπηρεσιών, που αποτελούν και το αντικείμενο της εξειδίκευσής τους.

Στη διάρκεια των σπουδών τους εξειδικεύονται σε ειδικά συμβουλευτικά προγράμματα με ιατροκοινωνικό προσανατολισμό.

Ειδικεύονται στην παροχή υπηρεσιών πρωτοβάθμιας, δευτεροβάθμιας και τριτοβάθμιας περίθαλψης.

Ασχολούνται με την παροχή υπηρεσιών, όπως συμβουλευτική, ενημέρωση, πρόληψη, εφαρμογή, έρευνα.

Συμμετέχουν σε όλες τις βαθμίδες εκπαίδευσης –δευτεροβάθμιας και τριτοβάθμιας– και σ' όλα τα προγράμματα επιμόρφωσης ως εκπαιδευτές αγωγής υγείας, με ανάλογα για την κάθε θέση προσόντα σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία.

Ακόμη, πρόσθετο πλεονέκτημα των επαγγελματιών υγείας είναι ότι τα επαγγέλματα υγείας έχουν ήδη πείρα στη διαπροσωπική προσέγγιση ατόμων και ομάδων.

Έτσι, τα μέλη των επαγγελματιών υγείας ενεργούν και συμπεριφέρονται ως **εξειδικευμένοι σύμβουλοι**. Θα μπορούσε, λοιπόν, να πει κανείς, ότι η επιλογή των επαγγελματιών υγείας στην εφαρμογή του προγράμματος "Σεξουαλική Αγωγή και Υγεία", όσον αφορά την εξειδίκευση, την πείρα, την προσωπικότητα, την προσέγγιση και την ικανότητα επικοινωνίας, έχει τις κατάλληλες προδιαγραφές.

Ακόμη, σκόπιμο θα ήταν να αναφερθεί, ότι η συμβολή των επαγγελματιών υγείας στη σεξουαλική αγωγή υγείας θα βοηθήσει στο να αποϊατροκοποιηθεί το θέμα και να πάρει τη φυσική του διάσταση.

Τα επαγγέλματα υγείας έχουν την ευ-

χέρεια να απευθύνονται σε ομάδες, σε άτομα. Ευαισθητοποιούν, κινητοποιούν, συμβουλευούν, επιμορφώνουν, διαπαιδαγωγούν, διερευνούν αποκλίσεις, παραλλαγές, διαστροφές, παθολογικές καταστάσεις και τις παραπέμπουν στον εξειδικευμένο γιατρό.

Είχα την τύχη να ασχοληθώ για χρόνια με την εκπαίδευση των σπουδαστριών της Μαιευτικής Σχολής του ΤΕΙ Αθήνας. Το εκπαιδευτικό πρόγραμμα συμπεριλαμβάνει το μάθημα της Συμβουλευτικής Αγωγής Υγείας και η εργαστηριακή εκπαίδευση γίνεται στα κέντρα υγείας του Υπουργείου Υγείας και Πρόνοιας.

Η μεγάλη προσέλευση ατόμων κάθε ηλικίας δίνει τη δυνατότητα στο εκπαιδευτικό μας πρόγραμμα να οργανώνει την παροχή ειδικών προγραμμάτων, που να μπορούν να εφαρμοσθούν και να υλοποιηθούν στην πράξη.

Έτσι, οι σπουδαστές των επαγγελματιών υγείας, έχουν τη δυνατότητα μέσα από το γενικό πλαίσιο της εκπαίδευσής τους, πράγμα που δεν συμβαίνει με το Πανεπιστήμιο, να έλθουν σε επαφή συστηματικά με το κοινό, να το ευαισθητοποιήσουν, να το επιμορφώσουν, να το συμβουλευθούν. Και ακόμη, να διαμορφώσουν προσωπικές εμπειρίες.

Για να ασχοληθείς με τη συμβουλευτική της "Σεξουαλικής Αγωγής Υγείας", θα πρέπει να έχεις γνώσεις, πείρα, ταλέντο, αίσθημα ανθρωπισμού, σωστές διαπροσωπικές σχέσεις, κριτήρια επιλογής. Να πιστεύεις ότι η σεξουαλικότητα είναι δημιουργικό στοιχείο της ζωής. Ακόμη, θα πρέπει να αγαπάς, να αγαπάς τον άνθρωπο και τα προβλήματά του.

Για πολλά χρόνια ασχολούμαι με τη συμβουλευτική γενετήσια διαπαιδαγώγηση, με διαλέξεις σε συνέδρια, με σεμινάρια σε συλλόγους και με ομιλίες σε εφήβους στις σχολικές αίθουσες. Τις προσω-



πικές γνώσεις και εμπειρίες μου από την πολύχρονη απασχόλησή μου, κατέθεσα στο βιβλίο μου με τον τίτλο **"Το σεξ είναι αγάπη"**.

Σκοπός μου: Να προσφέρω ένα χρηστικό οδηγό της γενετήσιας αγωγής υγείας. Στο βιβλίο μου προσπάθησα να δώσω –όσο πιο εύπεπτα και κατανοητά μπορούσα– βιολογικές διεργασίες ιατρικής ορολογίας, πρακτικές συμβουλές, αλλά και συνειδητή επιστημονική γνώση.

Στόχος μου: Να ευαισθητοποιηθούν οι μαίες και τα επαγγέλματα υγείας να ασχοληθούν με τη συμβουλευτική ενημέρωση και πληροφόρηση.

ΣΗΜΕΙΩΣΗ

Την κεντρική διάθεση του βιβλίου
"ΤΟ ΣΕΞ ΕΙΝΑΙ ΑΓΑΠΗ"
της Αλέκας Συκάκη-Δούκα,
έχει ο εκδοτικός οίκος
του Αθ. Χριστάκη, Ιπποκράτους 10,
Αθήνα, Τηλ.: 36.07.876 - 36.39.336.

Λαογραφικό Λεξικό της Ελληνίδας Μамής

Δρ Χρίστος Θ. Οικονομόπουλος, Παιδοχειρουργός.

(Συνέχεια από το προηγούμενο)

θεριογεννημένος, ο, το παιδί που γεννήθηκε την ώρα που γεννήθηκε και το θεριό του σπιτιού (ο οικουρός όφις), συνήθως μεταξύ 9-25 Μαρτίου.

θεριόλαδο, το, θεραπευτικό βάλαμο της μамής για επούλωση πληγών. Το παρασκευάζει βάζοντας μικρά φιδάκια μέσα σε λάδι και εκθέτοντάς το στον ήλιο για 40 ημέρες.

θέρμη, η, η οξεία προσβολή πυρετού, ιδίως ελώδους, η ελονοσία. Λέγεται και «μονόφλογο». Θεραπεύεται με θερμόχορτο ή θερμασοβότανο.

θερμοζάχαρη, η, χλιαρό νερό με ζάχαρη ή κάντιο. Μ' αυτή ποτίζει η μамή τις πρώτες ημέρες το αρτιγέννητο, μέχρι να το θηλάσει η μάνα του.

Θερμολόγος, ο, ο Άγιος Ιωάννης ο Πρόδρομος, που θεραπεύει τη θέρμη (ελονοσία).

θερμολοιμικό, το, ο τυφοειδής πυρετός.

θερμομάτα, η, η γυναίκα που ματιάζει εύκολα τη λεχώνα και το παιδί.

θερμόργιο, το, ο συνεχής πυρετός με ρίγος.

θερμός, ο, ο μικρός και ο μεγάλος: 1) ο μικρός είναι είδος αχνίσματος της λεχώνας με αρωματικά φυτά, δέκα ημέρες μετά τον τοκετό, 2) ο μεγάλος είναι το λουτρό της λεχώνας στις σαράντα ημέρες, με 40 είδη αρωματικών φυτών (θυμάρι, δάφνη, δεντρολίβανο, μυρτιά, κυπαρίσσι, πορτοκαλιά, νεραντζιά, λεμονιά κλπ.), για να πάει μαζί με τη μамή στην εκκλησία και να πάρει την ευχή του

σαραντισμού.

θερμόχορτο, το, η αλόη. Δίνεται κατά του πυρετού.

θετός, ο, ο θετός γιός, ο υιοθετημένος.

θηλάζω, βυζαίνω, δίνω γάλα στο βρέφος από τους μαστούς.

θήλασμα, το, ο θηλασμός, η γαλουχία, το βύζαγμα.

θηλασμός, ο, η πράξη και το αποτέλεσμα του θηλάζω. Υπάρχουν πολλές επωδές, εξορκισμοί και προλήψεις της μамής για το θηλασμό.

θηλάστρια, η, η θηλάζουσα μάνα, η τροφός, η αρχαία τίτθη, η βυζάχτρα, η βυζάστρα.

θηλή, η, η θηλή του μαστού, η ρώγα.

θηλυγονία, η, η θηλυτοκία.

θηλυκόκοσμος, ο, τα πολλά κορίτσια μίας οικογένειας.

θηλυκομάνα, η, η μάνα που γεννάει συνέχεια θηλυκά. Θεωρείται ακατάλληλη για τεκνογονία, ντρέπεται να παρουσιαστεί στους συγγενείς και στην κοινωνία, η δε μамή δεν φιλοδωρείται από τον πατέρα, παρά μόνο από τη γιαγιά με ένα πιάτο φακές!

θηλυκόντυμα της μамής, το, όταν μία μάνα κάνει πολλά κορίτσια, μόλις πέσει το ύστερο (πλακούς) η μамή το δίνει να το φάει μια μαύρη σκύλα και λέει: «Μαυρόσκυλα, πάρε σύ τα κορίτσια και δός της μάνας τα άλλα σερνικά!».

θηλυκοχόρτι, το, είδος κυκλάμιου με ροζ ή κίτρινο λουλούδι, που όταν το φάει η έγκυος θα γεννήσει θηλυκό παιδί. Το

αντίθετο, το αρσενικοχόρτι, έχει μπλε λουλούδι. [Από εδώ, και τα διακριτικά σπάργανα για αγόρια (μπλε) και για κορίτσια (ροζ)].

θρέμματα, τα, οι πράξεις και οι ενέργειες της μάνας για να αναθρέψει σωστά το παιδί της. Ευχή της μαμής όταν παραδίνει το θρέφος στη μάνα: «Καλά θρέμματα και σιδερένια».

θρεφτάρι, το, το ευτραφές θρέφος.

θρεψοσπύρια, τα, η νεανική ακμή.

θρονί, το, το ξεχωριστό κάθισμα της μαμής, όπου καθίζει την έγκυο για να γεννήσει. Λέγεται και «σκαμνί της μαμής».

θροφανήθρα, η, η νεανική ακμή.

θροφανό, το, ή θροφαντό, το ευτραφές θρέφος. Τους πρώτους μήνες, σε κάθε γέμιση του φεγγαριού, η μαμή το «ξυραφίζει» για να φύγει το «κακό αίμα». Επίσης, κάθε Πρωτομαγιά.

θρόφια, τα, η ανατροφή του παιδιού από τη μητέρα του.

θυγατέρα, η, το θήλυ τέκνο, η κόρη.

θύμησες σαράντα, οι, οι ιατρικές συμβουλές για την εγκυμοσύνη, που έπαιρνε η έγκυος από σαράντα Μαρίες –όταν ήταν αραχνόγκαστρη (είχε συχνά αποβολές)– για την καλή έκβαση της εγκυμοσύνης της. Γενικά, οι συμβουλές από άλλες πολύπειρες και επιτυχημένες μητέρες, δίνονταν εθιμικά προς την έγκυο στις 9 Μαρτίου, γιορτή των Αγίων Σαράντα Μαρτύρων.

θύμηση, η, η ενθύμηση, η συμβουλή προς έγκυο από άλλη πολύπειρη μητέρα.

θυμητικό, το, εκτός από τη μνήμη, στη γλώσσα της μαμής σημαίνει πράγμα φαγώσιμο, δυσεύρετο, το οποίο ξαφνικά θα θυμηθεί και θα επιθυμήσει η έγκυος γυναίκα, και πρέπει να της το δώσουν για να μην αποβάλει.

θυμίαμα, το, το λιβάνι και το λιβάνισμα.

Αναπόσπαστο αποτρεπτικό της μαμής για κάθε κακό στη λοχεία.

θυμιατό, το, το θυμιατήρι, το λιβανιστήρι του σπιτιού, πήλινο ή μεταλλικό. Σε πολλές περιπτώσεις, η μαμή λιβανίζει μ'αυτό για θεία προστασία της λεχώνας.

θωπεύματα, τα, τα επιφωνήματα και οι θωπευτικές εκφράσεις της μαμής και της μάνας, ιδίως όταν το παιδί γεννηθεί αγόρι. Λέγονται και «χαϊδολοϊματα της μαμής», για να φιλοδωρηθεί από τον πατέρα.

θωριακό, το, το υπερήφανο βάδισμα της εγκύου στους τελευταίους μήνες της εγκυμοσύνης.

ιάματα, τα, τα αγιάσματα, δηλαδή, οι ιαματικές πηγές σε εκκλησίες (αγιονέρια), όπου καταφεύγουν οι λεχώνες όταν δεν έχουν πολύ γάλα.

ιατρική, η, η γιατρική, η επιστήμη που θεραπεύει τις αρρώστιες. Η λαϊκή μαμή πίστευε στη Θεοκρατική Ιατρική.

ιατρικό, το, το γιατρικό, κάθε φάρμακο για ίαση.

ίκτηρος, ο, η χρυσή. Για τη θεραπεία του, η μαμή κόβει το χαλινό του άνω χείλους ή της γλώσσας.

ινί, το, το υνί του αλετριού. Όταν η λεχώνα πρωτοσηκωθεί, η μαμή τη βάζει από την τρίτη έως την ένατη ημέρα να πατάει ξυπόλυτη σε ένα σιδερένιο υνί, για να γίνει σιδερένια.

ισάζω, για τη μαμή=διορθώνω τη θέση του εμβρύου με εξωτερικό μετασχηματισμό.

ίσκα, η, το αγαρικό έναυσμα. Η μαμή χρησιμοποιεί τη σκόνη της σε αιμορραγίες του τοκετού και της λοχείας.

ίσκιωμα, το, ή ίσκιος, 1) η αδιαθεσία της εγκύου, **2)** δαίμων που βλάπτει τις λε-

χώνες.

ισκιώματα, τα, τα κακά πνεύματα και οι δαίμονες που βλάπτουν τη λεχώνα και το παιδί.

ισκιωμένη, η, η λεχώνα που έπαθε επιάλτη από ίσκιο.

ίσωση, η, η ενέργεια της μαμής, να ισιώσει το έμβρυο όταν έχει ανώμαλη θέση στη μήτρα.

K

καθουρόδοντο, το, το δόντι από τη δαγκάνα του κάβουρα. Τριμμένο, το χρησιμοποιεί η μαμή για τη θεραπεία του καρκίνου του μαστού (φάουσα).

καζάνισμα, το, ή καζάνισμα της στείρας, επί τρία Σάββατα η μαμή έβαζε τη στείρα κάτω από το ρακοκάζανο και χτυπώντας το 40 φορές έλεγε:

«Ντάγκα-ντούγκα το καζάνι, σερνικό παιδί να κάνει».

καζανόκληρα, η, το αγόρι που γεννιέται μετά από το «καζάνισμα» της γυναίκας.

καημός, ο, πόθος της στείρας να αποκτήσει παιδί• «έχει καημό να κάνει παιδί».

καθαρή, η, η γυναίκα την περίοδο που δεν έχει τα έμμηνα.

καθαροπρόσωπη, η, 1) η έγκυος που στην εγκυμοσύνη έχει πρόσωπο καθαρό, χωρίς πανάδες. Η μαμή πιστεύει ότι γεννάει αγόρι• «καθαροπρόσωπη γεννά αγόρι», 2) η μάνα που γέννησε αγόρι, 3) η μάνα της νύφης, που η κόρη της βρέθηκε παρθένα. Ο γαμπρός δωρίζει στη μάνα νομίσματα, «τα παρθενίκια», για την τιμή της κόρης της.

καθάρσιο, το, κάθε φάρμακο που προκαλεί διακίνηση του εντέρου.

καθιστή, η, η στάση της επιτόκου επάνω στο σκαμνί (θρονί) της μαμής.

καιουργιογεννημένο, το, το νεογέννητο, το αρτιγέννητο.

κακαθρώπισμα, το, το παιδί που γεννήθηκε με πολλαπλές συγγενείς ανωμαλίες.

κάκανα, τα, όταν το παιδί είναι αγόρι, στα τριήμερα φτιάχνουν μικρά γλυκά, που είναι παξιμάδια ζυμωμένα με αλεύρι, ζάχαρη και κανέλλα. Όταν κοσκινίζουν, η μαμή ρίχνει λίγο αλεύρι στο στρώμα της λεχώνας και λέει:

«Γελάστε να γελάσουμε,

να ξεροκακάνισουμε,

κα, κα, κα, κα, κα, να»,

για να τους χαροποιήσει όλους. Μετά ζυμώνουν και η μαμή κυλάει το μωρό επάνω στο ζυμάρι λέγοντας: «φάγε, λύκε, χόρτασε», για να είναι πάντα χορτασμένο το παιδί, και φιλοδωρείται από τον πατέρα.

κακαρρώστια, η, η θανατηφόρος νόσος της λεχώνας, η επιλόχειος λοίμωξη.

κακατσιίδα, η, η σκόνη από κηκίδι δρυός. Μ' αυτή η μαμή πασπαλίζει τα σκέλια του βρέφους για να μη συγκαίγεται.

κακάωρο, το, η αναποδιά της μαμής επί δυστοκίας.

κακοβολεύω, δυστοκώ, επί επιτόκου.

κακοβολιά, η, η αδιαθεσία της εγκύου.

κακόγαλη, η, η λεχώνα που δεν βγάξει πολύ γάλα.

κακόγεννη, η, η γυναίκα που έχει δυστοκία.

κακογεννήτρα, η, ή κακογέννητη, αυτή που με δυσκολία γεννά, η δύστοκη.

κακογεννοπάνι, το, το τετράγωνο πανί της μαμής, που το τοποθετεί πάνω στην κοιλιά της κακόγεννης γυναίκας, η οποία τότε γεννά με μιάς. Πιστεύουν ότι αυτό το πανί της μαμής έχει μαγική δύναμη, γιατί μ' αυτό η μαμή είχε σκεπάσει φίδια που εβατεύοντο (βρίσκονταν σε ερωτική περίπτωση).

κακογεννώ, τίκτω με δυσκολία.

κακόγκαστρο, η, η έγκυος που έχει

άσχημη εγκυμοσύνη, με πολλές παραξενιές και πολλούς εμέτους.

κακοθάνατη, η, η ετοιμοθάνατη λεχώνα που βρίσκεται σε αγωνία θανάτου.

κακοκαρδισμένη, η, η μαμή που έχει την ατυχία να χάσει στη γέννα τη μάνα ή το παιδί.

κακομάτα, η, η γυναίκα με άγριο βλέμμα, που ματιάζει αυτή που έχει εξώφθαλμο (θυρεοτοξίκωση).

κακό μάτι, το, η βασκανία, η ψυχοβολία.

κακόματος, ο, αυτός που γεννήθηκε ημέρα Σάββατο, πιάνει το μάτι του και βασκαίνει. Δεν επιτρέπεται να επισκεφθεί λεχώνα, ακόμα και αν είναι στενός συγγενής της.

κακομοίρα, η, στη γλώσσα της μαμής, η μάνα που γεννάει όλο θηλυκά τέκνα. Λέγεται και «κακορίζικη». Στη γέννηση θηλυκών η μαμή δεν (ή σπάνια) φιλοδωρείται.

κακοξόδευτη, η, η άσχημη γεροντοκόρη, που λόγω της ασχήμιας της δεν μπορεί να παντρευτεί.

κακοποδαριά, η, το κακό ποδαρικό. Σε δυστοκία, η μαμή πιστεύει ότι κάποιος με κακό ποδαρικό έφερε τους δαίμονες.

κακόρεκτο, το, το νεογνό που έχει κακοπάθει στη γέννα και δεν θέλει να θηλάσει.

κακοσημαδιά, η, το κακό σημείο, ο κακός οιωνός. Στη γλώσσα της μαμής, η αδράνεια της μήτρας (έλλειψη ωδίνων) στον τοκετό.

κακοσήμαδο, το, το παιδί με συγγενείς ανωμαλίες.

κακόσπορο, το, το παιδί που γεννήθηκε από ανήθικη ή ανύπαντρη (αστεφάνωτη) μάνα.

κακοσύλληψη, η, η κακοψυχία της εγκύου.

κακοσυνδρομή, η, η κακή τύχη της λεχώνας, όταν έχει σοβαρές επιπλοκές της

λοχείας (επιλόχειο πυρετό, αιμορραγία, κλπ).

κακούτι, το, το αρτιγέννητο.

κακόφαγο, το, το νεογνό που δεν θέλει να θηλάσει μετά την τρίτη ημέρα από τη γέννησή του.

κακοφόρμισμα, το, η μόλυνση του τραύματος.

κακοψυχήματα, τα, οι αδιαθεσίες κατά την εγκυμοσύνη, οι τάσεις προς έμετο. Λέγονται και «κακοψύχια».

κακοψύχι, το, οι αδιαθεσίες της εγκύου και οι περιέργες επιθυμίες και φαντασιοπληξίες.

κακοψυχώ, αισθάνομαι τα αηδή συμπτώματα της εγκυμοσύνης, κισσώ.

κακωσύνη, η, η προσωποποίηση της στρίγκλας, δαίμονα που πνίγει τα βρέφη (νεογνική τετανία).

καλαμοβύζα, η, η μάνα με μεγάλες θηλές στους μαστούς, που δυσκολεύουν το νεογνό να θηλάσει, γιατί του προκαλούν πνιγμονή.

καλαμόμαλλο, το, το χνουδί που βγάζουν στην κορυφή τα καλάμια. Είναι αιμοστατικό υλικό της μαμής, για αιμορραγίες στον τοκετό ή τη λοχεία.

καλάνθρωπος, ο, το φυτό μανδραγόρας (μαγικό βοτάνι της μαμής). Το δίνει η μαμή και το τρώνε οι στείρες για να πιάσουν παιδί.

καλαντρειωμένο, το, το παιδί με συγγενή μηνιγγομυελοκήλη. Μετά την τρίτη ημέρα, η μαμή μαζί με τη μάνα του το διαλαλούν στα όρη και στα βουνά.

καλαφέντρα, η, η μαμή που επειγόντως καντηλοβάφτισε ή αεροβάφτισε ένα παιδί και έζησε.

καλέ, η μάνα, η μητέρα, η μαμή (από μεγάλο σεβασμό).

καλημάνα, η, η γιαγιά της μητέρας και η νονά.

(Συνέχεια στο επόμενο τεύχος)

'Όταν εκεί επάνω ... (Διάλογος με την Ειλείθια)

Νίκος Α. Παπανικολάου, Ομότιμος Καθηγητής Μαιευτικής-Γυναικολογίας.

(Συνέχεια από το προηγούμενο)

— Στη Δήλο, κάποια εποχή, βασίλεψε ο Άνιος, που και αυτός ήταν γιός του Απόλλωνα. Αυτός ποιά είχε μητέρα;

— Τη Ροιώ ή Ροδιά, την κόρη του Στάφυλου, δηλαδή η καταγωγή της ήταν από το Διόνυσο. Όταν ο Στάφυλος έμαθε πως η κόρη του είναι έγκυος, χωρίς να ξέρει πως είναι από θεό, την έβαλε σ' ένα κιβώτιο και την πέταξε στη θάλασσα. Το κιβώτιο βγήκε σε κάποια ακτή της Εύβοιας. Εκεί, μεγάλωσε το παιδί μόνη της σε μια ανιαρή ατμόσφαιρα, γι' αυτό το ονόμασε Άνιο. Αργότερα, ο Απόλλωνας πήρε τη Ροιώ και τον Άνιο και πήγαν στο νησί, που πήρε το όνομα Δήλος. Στον Άνιο χάρισε το χάρισμα της μαντικής. Αυτός ήξερε, πως ο πόλεμος της Τροίας θα κρατούσε δέκα χρόνια, και για να βοηθήσει έστειλε τις τρεις κόρες του, που είχε από τη Δωρίππη: την Ελαΐδα, τη Σπερμώ και την Οινώ, που τα ονόματά τους θύμιζαν το λάδι, το σιτάρι και το κρασί. Αυτές, όμως, βαρέθηκαν, και θέλησαν να ξαναγυρίσουν στη Δήλο. Οι Έλληνες, τότε, θέλησαν να τις σκοτώσουν και ο Διόνυσος, για να τις προστατέψει, τις μεταμόρφωσε σε περιστέρια. Να γιατί στη Δήλο δεν σκότωναν περιστέρια.

— Ποιά ήταν αυτή, που μόλις την είδε ο Απόλλωνας να παλεύει μ' ένα λιοντάρι και να το πνίγει την ερωτεύτηκε;

— Αυτή ήταν η Κυρήνη, η κόρη του Υφέα, που ήταν βασιλιάς των Λαπιθών. Ζούσε στα δάση της Πίνδου και προστάτευε από τα θηρία τα κοπάδια του πατέ-

ρα της. Κάποια μέρα, επιτέθηκε στα κοπάδια ένα λιοντάρι, που αυτή το σκότωσε παλεύοντας μαζί του. Τον άθλο της τον είδε ο Απόλλωνας και την ερωτεύτηκε. Ρώτησε τον Κένταυρο Χείρωνα να μάθει γι' αυτή και ύστερα την πήγε στη χώρα της Λιβύης. Εκεί, ενώθηκε μαζί της και της χάρισε μία χώρα, που πήρε το όνομά της. Από την ένωσή τους γεννήθηκε ο Αρισταίος, που έμαθε την τέχνη της ιατρικής και της μαντικής. Από κάποιο φυτό, που το έλεγαν "σίλφιον", έβγαζε καρούκευμα και ένα φάρμακο.

— Κάποτε, ο Απόλλωνας, οργισμένος, έδωσε εντολή σε ένα τέρας, που το έλεγαν Ποινή, δηλαδή τιμωρία, να καταβροχθίσει τα παιδιά των κατοίκων του Άργους. Γιατί;

— Γιατί ο Απόλλωνας ερωτεύτηκε την Ψαμάθη, κόρη του Κρότωπου από το Άργος, ενώθηκε μαζί της και απέκτησε το Λίνο, τον οποίο η μητέρα του εγκατέλειψε, γιατί φοβήθηκε τον πατέρα της. Όταν, κάποτε, το έμαθε, σκότωσε την κόρη του θάβοντάς τη ζωντανή. Ο Απόλλωνας οργίστηκε και έστειλε το τέρας Ποινή, για να τιμωρήσει τους Αργείους καταβροχθίζοντας τα παιδιά τους. Ένας νεαρός, όμως, που τον έλεγαν Κόροιβο, σκότωσε τον Ποινή. Ο Απόλλωνας έστειλε άλλες τιμωρίες στους Αργείους και ο Κόροιβος, που ήθελε να εξευμενήσει τον Απόλλωνα, πήγε στους Δελφούς. Εκεί, το Μαντείο του είπε να πάρει ένα ιερό τρίποδα στην πλάτη και να ξαναγυρίσει στο Άργος. Αν

ο τρίποδας του πέσει, εκεί να ιδρύσει μία πόλη. Πραγματικά, δεν άντεξε το βάρος του τρίποδα και, όταν έπεσε από τους ώμους του στη γη, εκεί ίδρυσε την πόλη Μέγαρα, που στην αγορά τους υπήρχε το μνήμα του.

— Πολλές οι ερωτικές περιπέτειες του Απόλλωνα, Ελευθώ. Καμία δεν βρέθηκε να του αρνηθεί τον έρωτά του;

— Πως! Βρέθηκαν τρεις.

— Ποιές ήταν αυτές;

— Η Δάφνη, η Κασσάνδρα και η Μάρπησσα.

— Ν' αρχίσουμε από τη Δάφνη;

— Η Δάφνη ήταν η πρώτη αγάπη του. Ήταν κόρη του Αμύκλα, μανιώδης κυνηγός και αγαπημένη της Άρτεμης. Την ερωτεύτηκε ο Λεύκιππος, ο γιός του βασιλιά της Ήλιδας Οινόμαου, και για να την κατακτήσει, ντύθηκε γυναικεία και μπήκε στη συντροφιά της. Ο Απόλλωνας, που ερωτεύτηκε τη Δάφνη, ήθελε ν' απομακρύνει το Λεύκιππο, γι' αυτό προκάλεσε την επιθυμία στη Δάφνη και στη συντροφιά της να λουστούν. Ο Λεύκιππος δεν ήθελε, για να κρύψει το φύλο του. Όταν τον πίεσαν και κατάλαβαν την απάτη του, όρμησαν να τον σκοτώσουν, αλλά οι θεοί τον έκαναν αόρατο. Τότε, ο Απόλλωνας βρήκε την ευκαιρία ν' αρπάξει τη Δάφνη, αλλά αυτή έφευγε και ύστερα από παράκλησή της στο Δία, τη μεταμόρφωσε στο ομώνυμο φυτό, που το αγκάλιασε ο Απόλλωνας και θεωρείται ιερό.

— Και η Κασσάνδρα πώς τον απέφυγε;

— Επειδή ο Απόλλωνας μαζί με τον Κύδωνα και το Νάξο, πήρε μέρος σε συνωμοσία εναντίον του Δία, την οποία υποκίνησαν η Ήρα, ο Ποσειδώνας και η Αθηνά, ο Δίας τον έστειλε να δουλέψει στο βασιλιά Λαομέδοντα. Μαζί με τον Ποσειδώνα έχτισαν τα τείχη της Τροίας. Ο Λαομέδοντας δεν τους έδωσε την αμοιβή, που τους υποσχέθηκε, και τους έδιωξε. Τότε,

ο Απόλλωνας έστειλε λοιμό στην Τροία και ο Ποσειδώνας πλημμύρες.

Όταν, λοιπόν, βρισκόταν στην Τροία ο Απόλλωνας, επιθύμησε την Κασσάνδρα, την κόρη του Πριάμου και της Εκάβης, αδελφή του Έκτορα και του Πάρη και δίδυμη αδελφή του Έλενου. Η Κασσάνδρα δέχτηκε τον έρωτά του με την προϋπόθεση να της χαρίσει τη μαντική τέχνη. Ο Απόλλωνας εκπλήρωσε την επιθυμία της, αλλά αυτή αρνήθηκε τον έρωτά της. Τότε, ο Απόλλωνας, για να την εκδικηθεί, της αφαίρεσε την ικανότητα να πείθει. Έτσι, η Κασσάνδρα, ενώ ήταν καλή μάντισσα, δεν έπειθε κανέναν και κανείς δεν την πίστευε.

— Πώς τότε, εμφανίζονται τον Τρωίλο γιό του Απόλλωνα με την Κασσάνδρα;

— Ο Τρωίλος πρέπει να ήταν αδελφός της Κασσάνδρας, όχι από τον Πρίαμο, αλλά από έρωτα της Εκάβης και του Απόλλωνα. Αυτόν τον σκότωσε ο Αχιλλέας έπειτα από λίγο καιρό, μετά την άφιξη των Ελλήνων στην Τροία.

— Μας έμεινε η Μάρπησσα, η κόρη του βασιλιά της Αιτωλίας Εύηνου και εγγονή του Άρη, δηλαδή ο Απόλλωνας ερωτεύτηκε την εγγονή του αδελφού του.

— Σωστά. Ο Εύηνος, που το όνομά του βγαίνει από τα καλά γνία, δηλαδή καλά χαλινάρια, προκαλούσε σε άρματοδρομίες τους μνηστήρες της κόρης του Μάρπησσας, και πάντα τους νικούσε. Ο Ίδας, γιός του Αφαρέα, βασιλιά της Μεσσηνίας, δυνατός και όμορφος νέος, αγάπησε τη Μάρπησσα και για ν' αποφύγει να συναγωνιστεί τον πατέρα της, την απήγαγε με φτερωτό άλογο, που του χάρισε ο Ποσειδώνας.

Ο Εύηνος έτρεξε πίσω του, αλλά δεν πρόλαβε τον απαγωγέα. Οργισμένος, σκότωσε τα άλογά του και πνίγηκε στο ποτάμι, που πήρε το όνομά του. Ο Ίδας με τη Μάρπησσα πήγαν στη Μεσσηνία,

γιατί τότε διαδέχτηκε στη βασιλεία τον πατέρα του, αλλά ο Απόλλωνας θέλησε να του πάρει τη Μάρπησσα. Ο Ίδας δεν δίστασε να βγάλει το τόξο του και να τα βάλει με το θεό. Ο Δίας, τότε, έστειλε τον Ερμή και την Ίριδα να τους συμβιάσει. Άφησαν τη Μάρπησσα να διαλέξει και αυτή προτίμησε τον Ίδα, γιατί σκέφτηκε, πως κάποτε θα γεράσει και δεν θα μπορεί να έχει κοντά της ένα θεό, όπως θα είχε ένα θνητό.

Από τη Μάρπησσα ο Ίδας απέκτησε την Κλεοπάτρα, που αργότερα την ονόμασαν Αλκυόνη και την παντρεύτηκε ο Μελέαργος. Αυτόν τον θεωρούσαν άπρωτο, αλλά τον σκότωσε ο Απόλλωνας. Ο Ηρακλής, όταν κατέβηκε στον Άδη, αντάμωσε τον Μελέαγρο, που του σύστησε, όταν γυρίσει στον Πάνω Κόσμο, να παντρευτεί την αδελφή του, τη Δηιάνειρα, την οποία και παντρεύτηκε ο Ηρακλής.

ΕΡΩΤΕΣ ΕΡΜΗ

Όσο προχωρούσε η συζήτησή μου με την Ελευθώ, τόσο φούντωνε και το ενδιαφέρον μου για έρωτες άλλων θεών.

– Εδώ τελειώσαμε με τους έρωτες του Απόλλωνα. Ας έρθουμε στον Ερμή, τον αδελφό σου, αλλά από μητέρα τη Μαία, που από μικρός δεν έδειξε καλή διαγωγή, αφού μόλις γεννήθηκε πήγε και έκλεψε τα κοπάδια του Άδημου, που τα φύλαγε ο αδελφός σας ο Απόλλωνας. Ήταν η εποχή, που ο Απόλλωνας είχε ξελογιαστεί με τον Υμέναιο, γιό του Μάγνητα και παραμελούσε τα καθήκοντά του. Ύστερα, ο Ερμής συμφιλίωθηκε με τον Απόλλωνα, του χάρισε τη λύρα του και ο Απόλλωνας το χρυσό σκήπτρο, το "κηρύκειο", με το οποίο εμφανίζεται. Είναι γνωστό, πως έμαθε μαντική τέχνη και πως αργότερα ο πατέρας σας ο Δίας, ευχαριστήμενος από την επιδεξιότητα του γιού

του, τον πήρε στην προσωπική του υπηρεσία και στην υπηρεσία των θεών του Κάτω Κόσμου και τον έκαμε κήρυκά του. Πρώτος στο εμπόριο, αλλά και πρώτος στην κλεψιά, που την κληρονόμησε ο γιός του ο Αυτόλυκος, ο παππούς του Οδυσσέα. Λέω να αρχίσουμε τους έρωτές του, αφού ποτέ δεν παντρεύτηκε, με τη μητέρα του Αυτόλυκου. Ποιά ήταν αυτή;

– Ήταν η Χιόνη, κόρη του Δαιδαλίωνα, που ήταν βίαιος και αγαπούσε το κυνήγι και την πάλη. Ήταν πολύ όμορφη και την αγάπησε ο Ερμής, αλλά και ο Απόλλωνας. Πήγε και με τους δύο και από τον Ερμή απέκτησε τον Αυτόλυκο, που την κόρη του Αντίκλεια την πάντρεψε με τον Λαέρτη, τον πατέρα του Οδυσσέα. Από τον Απόλλωνα απέκτησε το Φιλάμωνα, τον ποιητή και μάντη.

– Κατεργάρης και πολυμήχανος, ο Ερμής, κατάφερε να φέρει στην αγκαλιά του την κόρη του Κατρέα, του γιού του Μίνωα και της Πασιφάης. Πώς έγινε;

– Ο Κατρέας είχε πάρει χρησμό πως θα τον σκοτώσει ένα από τα παιδιά του ή τα εγγόνια του. Ένα από τα παιδιά του ήταν και η Αθημοσύνη, που πήρε τον αδελφό της Αλθαιμένη και από την Κρήτη πήγαν στη Ρόδο, για να μη θεωρηθούν ύποπτοι σε επαλήθευση του χρησμού. Στη Ρόδο ίδρυσαν μία πόλη, την Κρητίνα, για να τους θυμίζει την Κρήτη. Εκεί, ο Ερμής αντάμωσε την Αθημοσύνη και την ερωτεύτηκε, αλλά αυτή δεν ανταποκρίθηκε και τον απέφευγε. Πολυμήχανος, όπως ήταν, έστρωσε τομάρια από φρεσκογοδάρμενα ζώα στο δρόμο που θα περνούσε. Αυτή γλίστρησε πάνω τους και, χωρίς να το θέλει, έπεσε στην αγκαλιά του. Ανάφερε το πάθημά της στον αδελφό της, αλλά αυτός δεν την πίστεψε και με μία δυνατή κλοτσιά τη σκότωσε. Αλλά και ο Αλθαιμένης, δηλαδή ο αδελφός της, δεν είχε καλύτερη τύχη. Όταν κάποτε γέρα-

σε ο Κατρέας και πήγε στη Ρόδο να τον δει, χωρίς να ξέρει ποιός είναι, τον σκότωσε. Όταν έμαθε πως πρόκειται για τον πατέρα του, καταποντίστηκε μέσα στη γη.

– Είναι αλήθεια πως, όταν σκότωσαν τον Κατρέα ο Πάρης έκλεψε την Ελένη;

– Αλήθεια είναι. Ο Κατρέας ήταν παππούς του Μενέλαου από τη μητέρα του Αερόπη. Όταν σκοτώθηκε, λοιπόν, ο Κατρέας, ο Μενέλαος πήγε στην κηδεία του παππού του. Τότε κλέφτηκαν οι δύο εραστές.

– Όταν ο Ήφαιστος έπιασε τη γυναίκα του την Αφροδίτη και τον Άρη στα δίχτυα, που έστησε στο κρεβάτι του, και παρέδωσε τους μοιχούς στους άλλους θεούς δεμένους για να τους κοροϊδίσουν, ο Ερμής είπε, πως μακάρι να ήταν αυτός μέσα στα δίχτυα και ας ήταν τριπλά. Πραγματοποιήθηκε ποτέ η επιθυμία του;

– Ήταν δυνατό να του ξεφύγει του Ερμή η Αφροδίτη; Την αντάμωσε κάπου στην Ίδη και απέκτησε ένα αγόρι, που ήταν πολύ όμορφο. Όταν έφτασε σε ηλικία δεκαπέντε χρονών έφυγε να γνωρίσει τον κόσμο. Μία ημέρα βρέθηκε στην Καρία της Μικράς Ασίας και θαύμαζε την ομορφιά κάποιας λίμνης. Νύμφη της λίμνης ήταν η Σαλμακίδα, που όταν είδε το ωραίο αγόρι το ερωτεύτηκε, αλλά ο μικρός δεν δέχτηκε τον έρωτά της. Όταν κάποια στιγμή θέλησε να μπει στα νερά της λίμνης να κολυμπήσει, η Σαλμακίδα κόλλησε επάνω του και ζήτησε από τους θεούς να μη ξεκολλήσουν ποτέ. Οι θεοί την άκουσαν και από την ένωσή τους δημιουργήθηκε ένα πλάσμα με διπλή φύση, δηλαδή άντρα και γυναίκα. Το πλάσμα αυτό πήρε το όνομα, που βγαίνει από τη μάνα και τον πατέρα του του αγοριού και ονομάστηκε Ερμαφρόδιτος, από το Ερμή και Αφροδίτη.

– Όταν, Ελευθώ, μιλούσαμε για τις γεν-

νήσεις, μου είπες για την περίεργη σύλληψη του "τρίπατρου" Ωρίωνα, δηλαδή από τον Ποσειδώνα, τον Απόλλωνα και τον Ερμή. Τότε κατατάξαμε τον Ωρίωνα στους "ουρογεννημένους"! Αν δε δεχτούμε τον τρόπο σύλληψης και αναζητήσουμε την ύπαρξη μητέρας θα τη βρούμε;

– Αν δε δεχτούμε την ουρογένεση, τότε είμαστε υποχρεωμένοι να θεωρήσουμε τον Ωρίωνα γιό του Ποσειδώνα και της Ευρυάλης, κόρης του Μίνωα. Το γεγονός, πως είχε την ικανότητα να περπατάει πάνω στα κύματα, ικανότητα που τη χάρισε ο πατέρας του ο Ποσειδώνας, τεκμηριώνει την άποψη αυτή. Λένε, πως τον τσίμπησε ένας σκορπιός και πέθανε. Ο πατέρας μου, για χάρη του αδελφού του, τον έκανε αστερισμό και κάτω από αυτόν έβαλε ένα άλλο αστερισμό, το Σκορπιό, για να θυμίζει το τέλος του Ωρίωνα.

– Και με την Πούλια συνδέουν τον αστερισμό του Ωρίωνα, γιατί;

– Γιατί ο Ωρίων αντάμωσε στη Βοιωτία την Πλειόνη με τις επτά θυγατέρες της και την πόθησε τόσο πολύ, που θέλησε να τη θιάσει. Αυτή έφυγε και έτρεχε μαζί με τις κόρες της για πέντε χρόνια. Όταν κουράστηκαν, παρακάλεσαν τους θεούς να τις λυπηθούν. Οι θεοί τις έκαναν άστρα στον ουρανό, τον αστερισμό της Πούλιας. Από τότε η Πούλια αποφεύγει τον αστερισμό του Ωρίωνα.

– Όταν μιλούσαμε για τη γέννηση του Εριχθόνιου, Ελευθώ, αναφερθήκαμε στις τρεις κόρες του Κέκρωπα και της Αγραύλου, δηλαδή την Άγραυλο, την Πάνδροσο και την Έρση, που τις τιμώρησε η Αθηνά γιατί άνοιξαν το καλάθι μέσα στο οποίο ήταν ο Εριχθόνιος. Όμως, λέγεται, πως η Άγραυλος ήταν η μοναδική ένοχος και πως η Έρση σώθηκε και υπήρξε ερωμένη του Ερμή.

– Έτσι λέγεται και πως τάχα μαζί της ο Ερμής απέκτησε τον Κέφαλο, ύστερα από

βιασμό της. Τον Κέφαλο ερωτεύτηκε η Ηώ και μαζί του στη Συρία απέκτησε το Φαέθοντα, αλλά εκείνος γύρισε στην Αττική και παντρεύτηκε την Πρόκριδα. Τον θέλουν όμως και εραστή της άλλης αδελφής, της Αγραύλου, και μάλιστα λένε πως από τον έρωτά τους γεννήθηκε ο Κήρυκας, βασιλιάς της Ελευσίνας, αλλά ο Κήρυκας είναι γνωστό, πως ήταν γιός του Εύμολπου, του γιού του Ποσειδώνα και της Χιόνης.

– Ένας γιός του Ερμή, λένε, πως καταράστηκε τους Πελοπίδες: Ατρέα, Θυέστη, Πλεισθένη, Αγαμέμνονα και τους άλλους. Η κατάρα του έπιασε, γι' αυτό ξεκληρίστηκαν. Πώς έχει η ιστορία;

– Αυτός που τους καταράστηκε ήταν ο Μύρτιλος, ο γιός του Ερμή και της Φαέθουσας, κόρης του Δαναού, που ήταν ηνίοχος του Οινόμαου. Ο Οινόμαος, γιός του Άρη, είχε κόρη την Ιπποδάμεια, που ήταν πολύ όμορφη και πολλοί ενδιαφέρονταν να την παντρευτούν. Ο Οινόμαος έβρισκε τρόπο να αποφεύγει τους μνηστήρες, γιατί, λέγεται, πως ήταν ερωτευμένος μαζί της.

– Πώς;

– Επινόησε ένα στρατήγημα. Πρότεινε αρματοδρομία με τέρμα το βωμό του Ποσειδώνα στην Κόρινθο. Στο ένα άρμα θα ήταν αυτός και στο άλλο ο υποψήφιος μνηστήρας με την κόρη του. Όποιον νικούσε, του έκοβε το κεφάλι για να αποθαρρύνει άλλους υποψήφιους μνηστήρες. Κατάφερε να κερδίζει, γιατί το άρμα του υποψήφιου ήταν βαρύτερο, επειδή είχε και την Ιπποδάμεια.

Κάποτε, υποψήφιος ήταν ο Πέλοπας, γιός του Ταντάλου, που όταν τον είδε η Ιπποδάμεια τον ερωτεύτηκε και θέλησε να τον βοηθήσει να νικήσει τον πατέρα της. Επειδή ο Μύρτιλος ήταν ερωτευμένος με την Ιπποδάμεια, του υποσχέθηκε πως θα περνούσε μία νύχτα μαζί του αν

τη βοηθούσε στο σχέδιό της. Τον έβαλε να αντικαταστήσει τις σφήνες στις ρόδες του άρματος του πατέρα της με σφήνες από κερί, ώστε να λιώσουν και να συμβεί ατύχημα. Ο Πέλοπας κέρδισε, πήρε την Ιπποδάμεια, και σκότωσε το Μύρτιλο γκρεμίζοντάς τον στη θάλασσα, που ονομάστηκε Μυρτώο πέλαγος και βρέχει τα νότια παράλια της Αττικής. Ο Μύρτιλος, πεθαίνοντας, καταράστηκε τον Πέλοπα και τη γενιά του, που τη βρήκαν οι γνωστές συμφορές. Ο πατέρας του, ο Ερμής, τον έκανε αστερισμό. Είναι ο αστερισμός του Ηνίοχου.

– Την ασπίδα της πήγε να διατηρήσει η Χιόνη, η κόρη του Δαιδαλίονα, αποφεύγοντας το θεό του ηλίου, τον Απόλλωνα, αλλά το βρήκε από τον Ερμή. Έτσι δεν είναι;

– Είναι σωστό πως και οι δύο τους ήταν ερωτευμένοι με τη Χιόνη, αλλά ο Ερμής την κατάφερε μπαίνοντας στο σπίτι της. Λέγεται, πως ο Απόλλωνας ζήλεψε τόσο, που έβαλε την αδελφή του την Άρτεμη να σκοτώσει τη Χιόνη, που πρόλαβε να γεννήσει τον Αυτόλυκο και το Φιλάμωνα. Το Δαιδαλίονα ο Απόλλωνας τον μεταμόρφωσε σε γεράκι.

Ο Αυτόλυκος, από την κόρη του την Αντίκλεια, όπως είπαμε, ήταν ο παππούς του Οδυσσέα. Από τον πατέρα του τον Ερμή έμαθε να κλέβει, όπως αυτός. Έκλεψε τα κοπάδια του Εύρυτου και την περικεφαλαία του Αμύντορα.

Ο Φιλάμωνας, λέγεται, πως δεν ήταν γιός του Ερμή, αλλά του Απόλλωνα, που βρήκε τρόπο να ενωθεί με τη Χιόνη, την ίδια ημέρα που ενώθηκε με τον Ερμή, και πως ο Αυτόλυκος και ο Φιλάμωνας ήταν δίδυμοι. Ο τελευταίος υπήρξε ποιητής και μάντης. Στο Φιλάμωνα αποδίδουν την οργάνωση χωρωδιών από νέα κορίτσια.

(Συνέχεια στο επόμενο τεύχος)

Ανοιχτό Ταχυδρομείο Οδηγίες για συγγραφείς

Αγαπητοί Αναγνώστες,

Βρισκόμαστε στην ευχάριστη θέση να σας πληροφορήσουμε ότι ο Σύλλογός μας – Σύλλογος Επιστημόνων Μαιών-Μαιευτών Αθηνών – με την ευκαιρία της επανέκδοσης του περιοδικού του κλάδου μας «**ΕΛΕΥΘΩ**», θα θεωρήσει μεγάλη του τιμή να φιλοξενήσει στις στήλες του περιοδικού κάποιο άρθρο ή κάποια εργασία σας.

Ελπίζοντας στην ευγενή ανταπόκρισή σας, παραθέτουμε τις παρακάτω μικρές υποδείξεις, ώστε να διευκολυνθεί η έκδοση του περιοδικού.

1. Η έκταση του κειμένου δεν θα πρέπει να ξεπερνά τις 1.000 λέξεις (κατ' εξαίρεση δεχόμαστε μεγαλύτερα άρθρα κατόπιν συνεννόησης με τη Συντακτική Επιτροπή).
 2. Σε περίπτωση που το κείμενο ξεπερνά τις 500 λέξεις, καλό θα ήταν να προτάσσεται περίληψη αυτού.
 3. Τα άρθρα πρέπει να φθάνουν έγκαιρα στη Συντακτική Επιτροπή του περιοδικού, ώστε να υπάρχει η χρονική άνεση επεξεργασίας τους.
- Σας ευχαριστούμε εκ των προτέρων για τη συνεργασία σας.

Από τη Σύntαξη του «**Ελευθώ**»

ΕΝΗΜΕΡΩΣΗ ΤΩΝ Σ.Ε.Μ.

Αγαπητοί Συνάδελφοι,

α) Η ετήσια ανανέωση της ταυτότητάς σας, ως μέλη του Συλλόγου, είναι υποχρεωτική και προβλέπεται από τη νομοθεσία της λειτουργίας του Συλλόγου. Η απόκτηση της ταυτότητας προϋποθέτει την εξόφληση της συνδρομής.

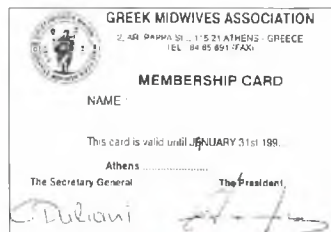
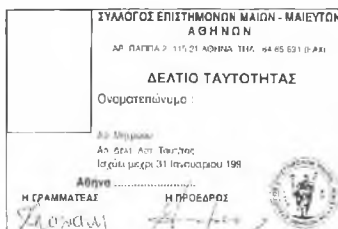
β) Εν όψει υπηρεσιακών ελέγχων της Υγειονομικής Υπηρεσίας της Νομαρχίας στην οποία ανήκει ο χώρος που εργάζεσθε, θα θέλαμε να είσθε καθ' όλα εντάξει στις υποχρεώσεις σας απέναντι στο Σύλλογο, ώστε να μη βρεθούμε στην ανάγκη να επικαλεσθούμε τα προβλεπόμενα από το Νόμο.

Ελπίζουμε στη συνεργασία σας για το συμφέρον του Κλάδου.

Για το Δ.Σ.

Η Πρόεδρος
ΕΛΕΝΗ ΣΑΜΑΡΙΤΑΚΗ

Η Γραμματέας
ΑΙΚΑΤΕΡΙΝΗ ΔΑΛΙΑΝΗ



Ανακοινώσεις

Παρακαλούμε τις συναδέλφισσες και τους συναδέλφους που έχουν τακτοποιήσει τις οικονομικές τους υποχρεώσεις προς το Σύλλογο, να μας ταχυδρομήσουν μία φωτογραφία τους, που να έχει διαστάσεις φωτογραφίας ταυτότητας, για να τους αποστείλουμε στη συνέχεια την ταυτότητα μέλους του "Συλλόγου Επιστημόνων Μαιών-Μαιευτών Αθηνών".

Το Δ.Σ. του Σ.Ε.Μ.Α.

**Το Διοικητικό Συμβούλιο του Συλλόγου
Επιστημόνων Μαιών-Μαιευτών Αθηνών
σας εύχεται
καλό και ζεκούραστο καλοκαίρι**





*Επιτέλους, μπορείτε να χαϊδέψετε το τρυφερό δερματάκι του μωρού σας.
Πώς όμως θα το προστατεύσετε;*

4 σημαντικές ερωτήσεις

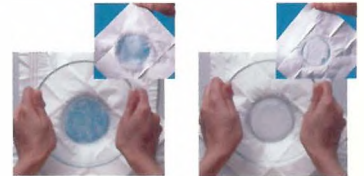
1. Πώς θα μπορούσα να προστατεύσω το δέρμα του νεογέννητου μωρού μου; Διατηρώντας το στεγνό. Το δέρμα των νεογέννητων είναι πολύ ευαίσθητο, γι' αυτό είναι πολύ σημαντικό να το διατηρείτε όσο πιο στεγνό μπορείτε.

2. Γιατί είναι τόσο σημαντικό να διατηρώ το δέρμα του μωρού μου στεγνό; Γιατί τα ούρα μπορούν να παράγουν αμμωνία που πιθανόν να προκαλέσει συγκαμένο ή ερεθισμένο δέρμα και τελικά τη δυσφορία του μωρού σας. Δερματολογικές έρευνες έχουν δείξει πως μια στεγνή πάνα βοηθάει στην πρόληψη των ερεθισμών, κρατώντας τα ούρα μακριά από το δέρμα. Με λίγα λόγια: το υγιές δέρμα ξεκινά από το στεγνό δέρμα.



3. Τι πρέπει να προσέξω σε μια πάνα ώστε να προστατεύσω καλύτερα το δερματάκι του μωρού μου; Φυσικά πρέπει να διαλέξετε τη στεγνότερη πάνα. Μια πάνα πρέπει να εμποδίζει την υγρασία να έρχεται σε επαφή με το δερματάκι του μωρού σας, ειδικά όταν πιέζεται, όπως γίνεται στις περιπτώσεις που το μωρό σας ξαπλώνει ή μεταφέρεται στην αγκαλιά σας.

4. Τελικά, ποια είναι η καλύτερη πάνα για το μωρό μου;
Η απάντηση είναι εύκολη: Τα Pampers. Είναι οι στεγνότερες πάνες που γνωρίσατε ποτέ γιατί έχουν έναν εξελιγμένο πυρήνα και ένα Extra Unisex προστατευτικό κάλυμμα που αιχμαλωτίζει γρήγορα την υγρασία στο εσωτερικό της μάννας και την εμποδίζει να επιστρέψει στο δερματάκι του μωρού σας ακόμα και κάτω από πίεση. Επιπλέον, τα Pampers είναι τα μόνα στην Ελλάδα που συνδυάζουν μια μαλακή, απαλή σαν βμβάκι εσωτερική επένδυση και ένα απαλό, αδιάβροχο εξωτερικό κάλυμμα για να τυλίγουν το μωρό σας στην απαλότητα μέσα κι έξω.
Και φυσικά τα Pampers έχουν επανακολλούμενες ταινίες που κολλούν κάθε φορά σίγουρα, ακόμα κι αν έρθουν σε επαφή με κρέμες ή λωσιόν, κάνοντας τις αλλαγές πιο ευχάριστες τόσο για σας όσο και για το μωρό σας.



Επόμενη καλύτερη πάνα Pampers Extra Unisex

Χρησιμοποιώντας ένα γυάλινο μπολ, δείτε τι συμβαίνει αν ασκήσετε πίεση (ανάλογη με το βάρος ενός μωρού) σε μια πάνα. Με άλλες πάνες, τα ούρα επιστρέφουν στην επιφάνεια. Με τα Pampers Baby Dry Extra Unisex η υγρασία δεν επιστρέφει σχεδόν καθόλου.

Μια απλή απάντηση.



Pampers Newborn. Η πιο στεγνή πάνα που γνωρίσατε ποτέ. Για πιο στεγνά, πιο χαρούμενα μωρά.

Νέα Μωρομάντηλα Pampers



Soft
Care
System

Λοσιόν

&

Νέο
απαλότερο ύφασμα

Τόσο απαλά,
όσο το μπάνιο του.

Το μωρό σας λατρεύει το μπάνιο. Αυτή την υπέροχη αίσθηση καθαριότητας που απολαμβάνει με τόσο απαλό τρόπο. Θα αφήνατε ποτέ κάτι λιγότερο απαλό να αγγίξει το ευαίσθητο δερματάκι του ; Σίγουρα όχι. Γι' αυτό υπάρχουν τα νέα μωρομάντηλα Pampers με το Soft Care System, που χαρίζουν στο μωράκι σας την ίδια απαλή αίσθηση με αυτήν του μπάνιου.

Το Soft Care System είναι ένας νέος μοναδικός συνδυασμός μιας λοσιόν με ουδέτερο pH για το δέρμα και ενός υφάσματος με περισσότερες απαλές, μακριές ίνες στην επιφάνεια.

Έτσι, τα νέα μωρομάντηλα Pampers καθαρίζουν ευκολότερα και συνεπώς απαλότερα από ποτέ. Τόσο απαλά όπως το μπάνιο του.

Κλαούντια Χάιντλ με την κόρη της Χριστίνα



Νέα
Μωρομάντηλα Pampers

Λιγότερο συμπιεσμένα, με περισσότερες απαλές, μακριές ίνες στην επιφάνεια, καθαρίζουν ευκολότερα και απαλότερα.



Παίρνουμε το δέρμα του μωρού υπό την προστασία μας!

Pampers